

Täysistunto

Keskiviikko 6.4.2022 klo 14.02—17.07

Täysistunto alkoi klo 14.02. Täysistunto päättyi klo 17.07.

Puhetta johtivat puhemies Matti Vanhanen (14.02—15.58) ja toinen varapuhemies Juho Eerola (15.58—17.07).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 224/2021 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 4/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 4/2022 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 5.4.2022 pidetyssä täysistunnossa.

Yleiskeskustelussa on Sofia Vikman Sari Sarkomaan kannattamana ehdottanut, että käsittelyn pohjaksi otetaan vastalauseeseen sisältyvä lakiehdotus.

Selonteko hyväksyttiin.

Mietintö ”jaa”, Sofia Vikmanin ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 89, ei 57; poissa 53 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 224/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 30/2021 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 1/2022 vp

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

Toinen käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 5.4.2022 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa on Markku Eestilä Ritva Elomaan kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylätään.

Selonteko hyväksyttiin.

Hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 90, ei 57; poissa 52 (äänestys 2).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 30/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi luottotietolain, maksupalvelulain 86 §:n ja rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 109/2021 vp

Lakialoite LA 20, 86/2020 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2022 vp

Toinen käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Keskustelu asiasta päättyi 5.4.2022 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa on Mari Rantanen Leena Meren kannattamana tehnyt vastalauseen mukaiset kaksi lausumaehdotusta.

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 109/2021 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen. Eduskunta pysyi ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteisiin LA 20 ja 86/2020 vp sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi.

Puhemies Matti Vanhanen: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista.

Mietinnön lausumaehdotus 3 ”jaa”, Mari Rantasen ehdotus 3. lausumaksi ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 94, ei 54; poissa 51 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mari Rantasen ehdotus uudeksi lausumaksi ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 93, ei 55; poissa 51 (äänestys 4). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvät lausumaehdotukset. Asian käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 232/2021 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 6/2022 vp

Toinen käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 5.4.2022 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa on Riikka Purra Mari Rantasen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylätään.

Selonteko hyväksyttiin.

Hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 90, ei 58; poissa 51 (äänestys 5).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 232/2021 vp sisältyvät 1.—4. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuesta

Hallituksen esitys HE 36/2022 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Keskustelu, ministeri Lintilä.

Keskustelu

14.09 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esityksen tavoitteena on säätää tuesta, jonka tavoitteena on turvata energiaintensiivisen teollisuuden kustannuskilpailukykyä ja ohjata sen piirissä olevia toimijoita kehittämään teollista tuotantoaan hiilineutraalimmaksi. Sähköistämistuki myönnettäisiin komission päästökaupan valtiontukisuuntaviivojen mukaisena tukena. Suuntaviivoissa on määritelty toimialat, jotka ovat erityisen alttiita hiilivuotoriskille sähkön hinnassa olevan

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

päästökaupan lisäkustannusten johdosta, sekä yksityiskohtaiset ehdot, miten aiheutuneita lisäkustannuksia voidaan kansallisesti korvata. Sähköistämistuki kohdistuu kustannuksiin, joita kansainvälisillä markkinoilla toimivien yritysten kolmansista maista tulevilla kilpailijoilla ei ole johtuen vähemmän kunnianhimoisista ilmastotavoitteista ja sääntely-ympäristöstä.

Esitettävä tukiohjelma on viisivuotinen, ja sen mukaista tukea myönnettäisiin vuosina 22–26. Vuosittain maksettavan tuen määrä perustuisi muun muassa laitoksen sähkönkulutukseen tai tuotannon määrään sekä päästöoikeuden hintaan. Esitettävä tuki liittyy vuoden 2022 lisätalousarvioon. Vuonna 2022 tukea tultaisiin maksamaan arviolta 87 miljoonaa euroa ja tämän jälkeen vuosittain 150 miljoonaa euroa, mikä on hallituksen esittämän myönnettävän tuen vuosittainen enimmäismäärä.

Tukeen oikeutettuja teollisuuslaitoksia arvioidaan olevan Suomessa noin 70. Toimialojen joukossa on Suomelle merkittäviä toimialoja, kuten raudan, teräksen ja rautaseosten valmistus, paperin, kartongin ja pahvin valmistus, massanvalmistus sekä jalostettujen öljytuotteitten valmistus. Tuen myöntämisen ehtona olisi, että toiminnanharjoittaja on tehnyt energiatehokkuuslain mukaisen energiakatselmuksen tai että se on vapautettu energiakatselmuksen tekemisestä energiatehokkuuslain nojalla. Toiminnanharjoittajan tulisi myös osoittaa, että vähintään 30 prosenttia sen yhteenlasketusta sähkönkulutuksesta on tuotettu hiilettömillä lähteillä.

Esityksessä tukea saaneille toiminnanharjoittajille asetettaisiin tuen käyttöä koskeva lisäehto. Tuensaajien tulisi kohdistaa vähintään 50 prosenttia heille myönnetystä tuesta kehittämistoimiin, joilla he edistävät teollisen tuotantonsa muuttumista hiilineutraalimmaksi. Tuen käyttövaatimuksella luotaisiin kannustin ottaa käyttöön uusia hiilineutraalisuutta edistäviä teknologioita, tuotantomenetelmiä ja poltto- ja raaka-aineita sekä kehittää laitosten energia- ja materiaalitehokkuutta. Tukea voisi kohdentaa myös tutkimus- ja kehittämis-toimintaan, jolla on tunnistettu olevan muun muassa toimialojen vähähiilisyystiekartoissa keskeinen rooli teollisuuden hiilineutraalisuuden tavoittelussa.

Tuki tulisi käyttää kehittämistoimintaan vuoden 28 loppuun mennessä. Toiminnanharjoittajan tulisi hyväksyttää suunnitelmansa kehittämistoimet tukiviranomaisella ja edelleen raportoida tuen käytöstä toteutuneisiin toimiin. Tuen kohdistamisesta kehittämistoimiin ja siihen liittyvästä viranomaismenettelystä säädettäisiin tarkemmin sähköistämistukea koskevalla valtioneuvoston asetuksella. Sähköistämistuen käyttöönotto edellyttää, että komissio hyväksyy sen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Purra.

14.14 Riikka Purra ps: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia ministerille esittelystä.

Kompensaatiotuen lakkauttaminen ja korvaaminen teollisuuden sähköistämistuella on virhe, jonka tekemistä olemme vastustaneet ja vastustamme. Koska sähköistämistuen enimmäismäärä on matala, on ilmeistä, että näin lisäverotetaan yrityksiä. Näin maailman kunnianhimoisinta ilmastopolitiikkaa väkisin ajava hallitus esittää keinojaan, miten huonontaa suomalaisten yritysten toimintaa ja kilpailukykyä. Tällä muutoksella aiemmin käytössä ollut kompensaatiotuki lakkaa ja tilalle tulee sähköistämistuki. Keskusta on väittänyt, että ainoa muutos on nimi, mutta se ei kyllä pidä paikkaansa. Käytännössä Suomessa teollisuutta on energiaverotettu enemmän kuin kilpailijamaissa. Hallitus haluaa, että näin

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

tapahtuu myös jatkossa. Jatkossa myös päätetään yritysten puolesta, mihin tuki tulee käyttää. Tukijärjestelmä on vaikeampi ennakoita, ja tukiprosentti on matalampi.

Tuen tason tulisi perussuomalaisten mielestä Suomessa seurata Saksan tasoa. Jo ennestään tuki on selvästi alemmalla tasolla. Esitys nostaa merkittävästi teollisuuden sähkönkäytön kustannuksia Suomessa.

Arvoisa puhemies! Samaan aikaan tällä esityksellä annetaan Euroopan unionille lisää päättäväisyyttä. Päästökauppa on käytännössä rinnastettavissa verotukseen, eli EU:lle ojenetaan hopealautasella verotusoikeus mutta kiertoteitse. Lopputulema on oveluudesta huolimatta kuitenkin se, että isot maat vievät ja Suomi vikisee. EU:lle tulee oikeus päättää päästöoikeuksien tarjottava lukumäärä sekä ne liiketoiminta-alueet, joilla päästöoikeuksia edellytetään. Kansallisen teollisuuspolitiikan liikumavaraa supistetaan tällä esityksellä tulevillekin hallituksille. Perussuomalaiset ei voi hyväksyä tällaista suuntaa. Esitetty sähköistämistuki ei ole Suomen tai suomalaisten yritysten kannalta muutos parempaan.

Arvoisa puhemies! Viime vuonna kertyi Suomelle tuloa päästöoikeuksien huutokaupoista yhteensä noin 409 miljoonaa euroa, lähes kaksinkertaisesti edellisvuoteen verrattuna. Muutos johtuu päästöoikeuksien huutokauppahinnan noususta. Kuluvalla vuodelle odotetaan vielä huomattavasti suurempaa myyntituloa. Perussuomalaiset on esittänyt, että lisääntyviä päästökauppatuloja pitää korvamerkitä kompensoimaan nousua ja helpottamaan liian kunnianhimoisesta ilmastopolitiikasta kärsivien tahojen ahdinkoa. Päästökauppatulot on ohjattava suomalaisten hyväksi, ei Euroopan unionille, ei ilmastososiaalirahastoon eikä mihinkään muuhunkaan ylikansalliseen kitaan. Suomessa valmistetut tuotteet ovat ilmastoystävällisempiä kuin useimpien kilpailijamaiden tuotteet. Suomalainen teollisuustuotanto on siten ilmastoteko muiden etujen, kuten työllisyyden ja verotulojen, ohella.

Arvoisa puhemies! Erityisesti nykyisessä maailmanajassa meidän tulee kyetä pohtimaan myös tuotantoketjujen varmuutta ja luotettavuutta myös turvallisuusnäkökulmasta. Hiilivuodon estäminen ja teollisuuden pysyminen Suomessa, jopa palauttaminen tänne, on myös turvallisuuspolitiikkaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Ranne.

14.17 Lulu Ranne ps: Arvoisa puhemies! Loppukädessä yksityiset kansalaiset kuluttajina ja veroalamaisina maksavat kaiken, mitä yritykset ja julkinen hallinto tekevät. Jos valtio lisää yrityksille veroja ja maksuja, ne maksaa kuluttajakansalainen. Jos valtio lisää yritystykä, ne maksaa veronmaksajakansalainen. Yritysten ei sinänsä tarvitse piitata niille sälytettävistä lisävelvoitteista niin kauan kuin ne voivat siirtää lisäkustannukset hintoihin. Ripeimmin niin sanottu vihreä siirtymä eteneekin luonnollisten monopolien ja välttämättömyshyödykkeitä myyvien yritysten toiminnassa, joiden kysyntä ei juuri jousta hintojen noustessa. Joillekin monopoleille turhat, ylimitoitettut ja ennenaikaiset investoinnit ovat jopa erittäin kannattavia. Kuluttaja maksaa, kun ei muuta voi.

Kilpailluilla markkinoilla kuluttaja maksaa hyödykkeen hänelle tuottamasta lisäarvosta. Jos yritys joutuu investoimaan välttääkseen veron tai maksun, kuluttajalle ei synny mitään lisäarvoa. Yritykselle ei synny euron euroa todellista asiakkaan lisäarvoon perustuvaa kassavirtaa investoinnin maksamiseen. Väite, että tällaiset investoinnit luovat kestäväää kasvua, on yksinkertaisesti väärä.

Tietenkin sääntelyä ja markkinoiden ohjailua tarvitaan toisinaan. Kyse on järkevän tasapainon löytämisestä. Yhteiskunnan ja kansantalouden kannalta ei-välttämättömät verot,

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

maksut ja tuet leikkaavat aina kansalaisten ostovoimaa ja valinnaista kulutusmahdollisuutta heikentäen talouskasvua. Jotkut peräänkuuluttavat dramaattista leikkaamista. Kulutusta on tietenkin järjeistettävä, kehitettävä kestävämmäksi, mutta kulutus on se yhteiskunnan jakelumekanismi, joka pitää nykyiset väestömäärät hengissä.

EU:n ja Suomen heikko talouskehitys ei ole sattumaa. Me sääntelemme itseämme sekä ulos markkinoilta että hengiltä, kohti Pohjois-Korean jakelumekanismeja. Kun kulutus heikkenee, yhä useampi on tukien varassa, viljelee itse, näkee nälkää tai kaikkia näitä, ja moni luulee, että sellainen ei ole mahdollista Suomessa tai Euroopassa, mutta on parhailaankin, ja kaikki voi käydä todella nopeasti.

Arvoisa puhemies! Järjettömyydenä on luoda epäonnistuneita vero- ja lisämaksujärjestelmiä ja sitten joutua paikkailemaan niitä tukijärjestelmillä. Päästökauppajärjestelmä on viimeistään nyt muuttunut turhaksi rasitteeksi, koska riittävät kannusteet luopua fossiilisista polttoaineista ovat muutenkin olemassa. Kyse ei ole ympäristöstä vaan EU:n tavoitteista rahoittaa itseään ohi jäsenvaltioiden yksimielisen päätöksenteon. EU:n toiminta on sen omista vääristyneistä lähtökohdista käsitettävää. Täysin käsittämätöntä on sen sijaan oman hallituksemme halu kokoomuksen tuella rankaista kuluttajia ja veronmaksajia paljon kovempaa kuin mitä edes EU-säännökset edellyttävät — siinä ei ole etäisintäkään järjen häivää.

Kun lukee tämän sähköistämistuen saamisen, toteuttamisen, seurannan ja maksatuksen ehtoja, olemme taas kasvattamassa lisälonkeroa hallinnolliseen olioön, joka kuluttaa järjettömästi sekä julkisia että yksityisiä resursseja. Valtion henkilöstömäärä on kasvanut Rinteen ja Marinin hallituksen aikana merkittävästi. Turpoava kymmenientuhansien työntekijöiden ja eritasoisten pomojen armeija suunnittelee, koordinoi, toteuttaa, valvoo, tarkastaa ja päämäärii toistensa töitä ja tehottomia prosesseja, joita ei pitäisi tehdä laisinkaan, ja kansalaiset ja yritykset raatavat syöttäen tätä paisuvaa oliota. [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin!]

Sen sijaan että nämä hyvin koulutetut ihmiset houkutellessaan valtiolle yksityissektoria paremmilla palkoilla pyörittämään vahingollista byrokratiaa, tarvitsemme heidät tuottamaan kansalaisille elintärkeitä peruspalveluja tai tekemään yksityissektorilla jotain, jota Suomi voi myydä.

Tällaiseen sääntelyyn meillä ei ole varaa, vaan sitä on lähdeävä määrätietoisesti purkamaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Koskela.

14.22 Jari Koskela ps: Arvoisa herra puhemies! Nyt käsittelyssä oleva teollisuuden sähköistämistuki olisi tulossa aiemman kompensaatiotuen tilalle. Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa esitetään sähköistämistuen perumista ja jatkoa kompensaatiotuelle. Kompensaatiotuen jatkoa kannattaa myös suomalainen teollisuus, koska tukimuotona se on selkeämpi ja ennustettavampi ja tuen käytöstä saa päättää itse. Uusi sähköistämistuki on aiempaa tukea alhaisempi ja yritykset ovat velvoitettuja käyttämään tuki vähähiilisyyttä edistäviin hankkeisiin.

Esityksessä tarkoitettulla tuella korvattaisiin päästökaupasta aiheutuvia välillisiä kustannuksia. Maksettavan tuen suuruus riippuisi muun muassa päästöoikeuden hinnasta sekä toiminnanharjoittajan sähkönkulutuksesta ja tuotannon määrästä.

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

Päästökauppa tuottaa nykyisellä tasolla valtiolle arviolta jopa lähes 700 miljoonaa euroa. On muuten valitettavaa, että Suomessa päästökauppatuloja ei ole korvamerkitty kuten esimerkiksi Virossa. Olisi oikein ja kohtuullista, jos tuloja pystyttäisiin kokonaan ohjaamaan nykyistä enemmän ilmastotoimien vuoksi kipuilevalle teollisuudelle tai pulassa olevalle sote-sektorillemme.

Arvoisa herra puhemies! Päästökauppa on käytännössä verrattavissa verotukseen, vaikka järjestelyä EU:ssa kutsutaankin päästömaksuksi. Varsinainen verotusoikeus unionille edellyttää kaikkien jäsenmaiden yksimielisyyttä, ja se vaatisi perussopimusten avaamista tai vähintäänkin perussopimusten pykälien merkittävää uudelleentulkintaa, jota unionissa onkin jo harjoitettu muun muassa eurokriisien ja elpymisvälineen kohdalla. Päästömaksusta unioni voi päättää yksinkertaisella enemmistöllä, mikä asettaa erityisesti pienet maat huonoon asemaan. Toivonkin, että hallitus muistaa tämän ja toiminnallaan pyrkii estämään EU:n jatkuvaa liittovaltiokehitystä ja tosiasiallista verotusoikeuden jatkuvaa siirtoa pois kansallisista käsistä. — Kiitoksia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Malm.

14.25 Niina Malm sd: Arvoisa puhemies! Viime viikkojen aikana on käynyt varsin selväksi, että vihreän siirtymän tukeminen ei ole vain ilmasto- ja ympäristöpolitiikkaa vaan myös Suomen turvallisuutta ja huoltovarmuutta vahvistavaa politiikkaa. Jokaisella sentillä, jolla jatkamme fossiilisen energian ostamista Venäjältä, rahoitamme Venäjän järkyttäviä tekoja Ukrainassa. Siksi vihreää siirtymää on nyt vauhditettava entisestään.

Tutkimus ja innovaatiot ovat tärkein aseemme ilmastomuutosta vastaan. Juuri julkaistu IPCC:n raportti korostaa jälleen pikaisten ilmastotoimien tarvetta, ja ilman teknologisia ratkaisuja, kuten teknisiä hiilinieluja ja sähköpolttoaineita, emme pysty ilmastomuutosta hillitsemään. Vihreän siirtymän investoinnit ovat merkittävä askel kohti Suomen energiaomavaraisuutta. Siksi onkin valtavan tärkeää, että vihreän siirtymän investoinnit nostetaan määräaikaaisesti etusijalle lupakäsittelyssä, ja tämä jos mikä on hyvä asia. Voimme siis todeta, että energiantensiivisen teollisuuden sähköistämisen tuki on jälleen askel kohti fossiilitonta tulevaisuutta. Se lisää myös huoltovarmuuttamme, kun irtaannumme pääosin Venäjältä tulevasta fossiilisesta energiasta. Päästövähennykset tehdään yrityksissä, ja tämä on jälleen askel ja kannustin teollisuuden yrityksille vihreässä siirtymässä. Yrityksille on myös tärkeää, että toimintaympäristö on vakaa ja ennustettava. Vaikka elämme nyt poikkeuksellisen epävarmoja aikoja Venäjän aloittaman sodan vuoksi, on yhä selvempää, että suunta on kohti fossiilitonta tulevaisuutta.

Arvoisa puhemies! Maaliskuun alussa eduskunta aloitti ilmastolain käsittelyn. Siinä asetetaan kunnianhimoiset ilmastotavoitteet, mutta pelkästään tavoitteet eivät vähennä päästöjä. Tarvitaan konkreettisia uusia päästöttömiä toimintoja ja teknologioita, joilla päästöt oikeasti vähenevät. Teollisuuden sähköistäminen on merkittävässä roolissa päästöjen vähentämisessä. Elinkeinoelämä on laajasti sitoutunut päästövähennyksiin ja EU:n ilmastotavoitteiden kiristämiseen. Teollisuuden vähähiilikartat kertovat, että muutos on mahdollinen. Tukea ja apua kuitenkin tarvitaan siirtymävaiheessa, ja sähköistämistuki on jälleen uusi kädenojennus yrityksille. Hallitus on laskenut teollisuuden sähköveron EU:n minimitasolle jo vuosi sitten. Sähköveron alennus koski vajaata 10 000:ta teollisuusyritystä ja yli 30 000:ta maatalousyritystä. Alennettua verokantaa sovelletaan myös kaivostuotannossa, kasvihuoneissa ja konesaleissa käytettävään sähköön ja energiaveronpalautusten kautta

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

maatalouden sähköön. Esitys on siis tulevaisuuteen katsova ja kannatettava. Näin Suomi menestyy ja takaa työtä kansalaisilleen myös tulevaisuudessa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Heinonen.

14.28 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Meillä on käsittelyssä energiatuki teollisuuden sähköistämiseksi, ja on varmasti ihan perusteltua etsiä keinoja, kannustimia prosessien ja toimintatapojen sähköistämiseksi.

Minulla olisi elinkeinoministeri Mika Lintilälle muutama kysymys tästä esityksestä. Ymmärsinkö oikein, että tämä tuki-intensiteetti ei ole komission sallimalla enimmäistasolla? Tämä kysymys olisi mielenkiintoista saada tähän keskusteluun mukaan ja perustelut sille, miksi näin ei ole. Ja sitten, jos olen oikein ymmärtänyt, niin teollisuus on nostanut esille myös tätä esitystä puoltavissa lausunnoissa sen, että maksimituki on rajattu Suomessa 150 miljoonaan, ja esille on tuotu, että sen pitäisi olla 200 miljoonaa. Myös tukikauden kokonaismäärästä on tullut kysymyksiä ja esityksiä, että se on liian lyhyt, ja vaihtoehtoisesti on tuotu esille vuosi 2030. Kysyisin myös tähän ministeri Lintilältä vastausta: miten tähän määriteltyyn aikaan on päädytty?

Mutta ehkä sellainen perustavaa laatua oleva kysymys, mikä on tässäkin tullut esille, on se, että kun nyt ollaan siirtymässä kompensatiotuesta tähän hallituksen esittämään malliin, niin mikä muuttuu. On vähän erilaisia kysymyksiä ja väitteitä ilmassa. Salin oikealta reunalta perussuomalaiset ovat tuoneet vahvasti esille sitä, että tuen kokonaistaso tulee laskemaan ja tämä on teollisuudelle huomattavasti huonompi malli, ja keskustasta ainakin aiemmin puheenvuoroissa ja julkituloissa on annettu ymmärtää, että mikään muu ei muuttuisi kuin nimi.

Nyt kysyn ministeri Lintilältä, onko tämä yksi yhteen tämän aiemman kompensatiotuen kanssa eli sen osalta, miten se kohdentuu teollisuudelle, ja myös tämän määrän näkökulmasta. Sen toki ymmärrän, että jos se on sähköistämistuki, niin silloin siitä puuttuu tämä kysymys, jonka perussuomalaisetkin ovat esille nostaneet, ja sillä rajataan tätä kohdetta, mihin tätä tukea voidaan käyttää, mutta toivoisin, että ministeri voisi muuten tätä kokonaisuutta vielä vähän avata ja vastata näihin muutamiin kysymyksiin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäkelä.

14.30 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Sinänsä tämä esitys sopii päivän teemaan erinomaisesti: tuossa parin seuraavan lakiesityksen kohdalla puhutaan susista, ja tämä esitys on varsinkin susi syntyessään. Eli meillä on aikaisemmin ollut huono järjestelmä, tämä päästökauppakompensatio, jossa on korvattu puolta vähemmän kuin meidän keskeisille kilpailijamaillemme Euroopassa, ja nyt tätä kyseistä järjestelmää huononnettaisiin vielä entisestään ja tehtäisiin siihen teknologiarajoituksia, mihin sitä tukea voidaan käyttää. Eli tässä luotaisiin suomalaiselle teollisuudelle vielä lisää suhteellisia kustannuksia verrattuna keskeisiin kilpailijamaihimme Euroopassa, maihin, jotka jo valmiiksi sijaitsevat parempien logististen yhteyksien saatavilla lähempänä markkinoita, eli niillä on jo valmiiksi kilpailuetuasema Suomeen verrattuna. Ja nyt me omilla toimillamme syventäisimme tätä kilpailuasetelmaa valtavasti: jos me maksamme 25 prosenttia tukea ja jossain maksetaan vaikka 75 prosenttia, niin kyllä se on valtava merkittävä asia.

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

Tämä esitys on niin huono, että huolimatta siitä, että alkuperäinen kompensaatiotuki oli huono, teollisuus mieluummin pitäytyisi siinä alkuperäisessä kompensaatiotuessa. Kysynkin, milloin hallitus aikoo asettaa suomalaisen teollisuuden ja suomalaisen työllisyyden etusijalle näiden ilmastohöpötysten sijaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiviranta, ja hänen jälkeensä ministeri Lintilä. Sittem on tässä vaiheessa tämä 30 minuuttia käytetty.

14.32 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! On tärkeää, että paljon sähköä käyttävälle teollisuudelle korvataan päästökaupasta sähkön hintaan aiheutuvia kustannuksia. Tämä on se pääasia. Tuettavista toimialoista suurin on metsäteollisuus. Tärkeitä toimialoja ovat myös metalli ja kemia. Tuki myös vahvistaa paljon sähköä käyttävien yritysten mahdollisuuksia uudistaa prosessejaan, ja tukien myötä suomalaisten vientiyritysten menestymismahdollisuudet paranevat. Maailmanmarkkinoilla pärjääminen paranee. Teollisuus tietenkin etsii ja toteuttaa koko ajan hiilineutraaliutta edistäviä ratkaisuja — se on myös huomionarvoinen asia.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lintilä.

14.33 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia kommenteista — aika odotetunlaisia.

Ensinnäkin edustaja Purralle — jaa, hän on poistunut, ei keskuudestamme, mutta salista — siihen, että yritykset eivät saa itse päättää, mihin investointirahat käyttävät. Kyllä oikeastaan kaikki yritykset, jotka tällä hetkellä tekevät energiainvestointeja, tekevät investointeja, joilla päästään fossiilisesta pois. Eli meillä on menossa selkeästi tämmöinen, voisiko sanoa, energiateknologian päivitys yrityksissä. Eli kyllä tämä on ihan ei tästä johtuva, vaan yritysten omasta investointitarpeesta ja halusta johtuva, [Sebastian Tynkkysen välihuuto] eli kyllä se on se linjaus: fossiilisista eroon.

Edustaja Ranne sitten sanoi tästä, että yritystuet kansa maksaa ja yritys — miten se oli — investoi välttääkseen veron ja ei aiheuta kansalaisille etua. Minä väitän, että yksikään vakavasti otettava yritys ei investoi vain sen takia, että välttää veroa. [Markku Eestilä: Aivan oikein!] Kyllä yrityksellä pitää aina olla tarve investointiin. Se on joko uudistaminen, tuotannon kehittäminen, kapasiteetin nostaminen tai toimintavarmuus. Mutta se, että yritys lähtisi investoimaan välttääkseen veron — siinä kyllä yrityksiä pidetään niin kuin aika halpamaisina. Minä ottaisin kyllä yritystoiminnassa aika lailla lujaa tuon kommentin.

Sen, että meillä on energiaintensiivistä teollisuutta, kaikki tietävät. Täällä edustaja Heinonen kysyi enimmäistasosta. Toki enimmäistaso olisi voinut olla korkeampikin. Mutta sitten toisaalta kun minä olen kuullut viime aikoina kritiikkiä myös siitä, että valtio velkaantuu liikaa, [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä — Timo Heinosen välihuuto] niin jonnekin pitää niitä rajoja laittaa vähän joka puolella. Tämä tulee nyt 26 vuoteen asti, jolloinka seuraavalla hallituksella on mahdollisuus puuttua vielä siihen jatkoon, eli niiden, ketkä siellä sitten ovatkaan, kannattaa itse kunkin laittaa tämä muistipaikalle.

Onko tämä yksi yhteen? Tämä ei ole yksi yhteen, mutta kyllä tässä paljon samoja elementtejä on. Eli kyllä tässä on ilman muuta samoja elementtejä haettu, ja kyllä tässä taustalla on se, että me pidetään suomalaista, perinteistä teollisuutta kilpailukykyisenä kilpa-

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

kumppaneihin verrattuna. [Perussuomalaisten ryhmästä: Vihreätä siirtymää, anna mun kaikki kestää!]

Puhemies Matti Vanhanen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 14.36.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 16.10.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 6 käsittelyä. — Edustaja Mäkynen poissa, edustaja Kalli poissa, edustaja Reijonen poissa, edustaja Eestilä poissa, edustaja Kivelä poissa. — Edustaja Mäkelä on paikalla, olkaa hyvä.

16.11 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Hieman harmillista, että tähän sinänsä erittäin tärkeään keskusteluun ei oltu varattu enempää kuin se puoli tuntia aikaa silloin alussa. Se meni melkein esittelypuheenvuorossa ja parissa listapuheenvuorossa, debattiakaan ei siitä käynnistetty, ja sen jälkeen ministeri lähti pois eikä vastannut läheskään kaikkiin niihin kysymyksiin, mitä esitettiin. Se oli harmillista, koska tässä olisi ollut kyllä vastattavaa.

Suomessa nämä energiatuet ovat jo ennestään huonompia kuin meidän eurooppalaisissa kilpailijamaissamme, ja nyt niitä lähdetään entisestäänkin vielä huonontamaan suuntaan, jota teollisuus ei toivo, ja alemmalla kompensatiolla kuin mitä taas nämä kilpailijamaamme vastaavan tuen antavat. Kyllä siinä ministerin olisi pitänyt erittäin hyvällä syyllä vastata, milloin suomalainen työllisyys ja teollisuus ja kilpailukyky asetetaan edelle. Täytyy muistaa, että me olemme täällä kaukana pohjoisessa, pitkien liikenneyhteyksien päässä. Periaatteessa elämme saarella hyvin pitkälle, erityisesti kriisitilanteessa. Ei meidän pitäisi kyllä etumatkaa antaa meidän kilpailijoillemme millään tällaisilla heikoimmilla kompensatioilla kuin mitä nämä maat maksavat. Päinvastoin, meidän pitäisi antaa etumatkaa omille yrityksillemme, omalle teollisuudellemme verrattuna näihin kilpailijamaihin. Eli näihin kysymyksiin jäivät kyllä nyt vastaukset saamatta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Kivelä.

16.12 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Kansainvälinen tiedeyhteisö on jälleen tällä viikolla vedonnut maailman päättäjiin kiireellisten ja mittavien ilmastotoimien aikaansaamiseksi. IPCC:n uusin raportti kertoo, kuinka systeemistä muutosta tarvitaan, jotta me voimme tosissamme hillitä ilmastokriisiä.

No, tämä teollisuuden sähköistäminen on yksi osa tätä välttämätöntä muutosta. Samaan aikaan Venäjän tuhoamissota on osoittanut, kuinka fossiilisista irti pääseminen ei ole vain ilmastokriisin ehkäisemisen kannalta välttämätöntä, vaan se on myös tärkeä osa meidän turvallisuuspolitiikkaamme. Vasemmiston mielestä teollisuuden vihreä siirtymä onkin yksi tämän hetken tärkeimmistä tehtävistä, ja näen, että tämä esitys tukee tätä siirtymää.

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

No, tämän lakiesityksen tavoitteena on tukea teollisuuden sähköistymistä Suomessa ja samalla tukea teollisuuden kustannuskilpailukykyä ja ehkä sitä mahdollista hiilivuotoriskiä.

Me myös ajattelemme, että on hyvä pitää huolta siitä, ettei ympäristösääntelyn tai ilmasääntelyn kiristäminen johda isopäästöisen teollisuuden siirtymiseen muualle, ja samalla kun sääntelyä kiristetään ja sitä sitten kompensoidaan, niin kyllä se on niin, että tämä kompensatio ei myöskään sitten saa vaikuttaa siihen, että päästötavoitteissa joustetaan, ja tehokas keino vaikuttaa EU:n ulkopuolisen teollisuuden toimintatapoihin on ottaa käyttöön tämä hiilitulli, jota vasemmisto on pitkään ajanut ja jota nyt EU-tasolla edistetäänkin.

Minä ajattelen, että tämä lakiesitys on hyvä nähdä sellaisena välivaiheen toimenä. Eli me olemme vasemmistossa ehdottomasti valmiita kehittämään tätä sähköistämistukea entistä vahvemmin päästövähennysinstrumentiksi, ja meidän mielestämme on tärkeää varmistaa, että tämän tuen avulla selkeästi ohjataan niihin päästövähennyksiin ja näitä tuen ehtoja voidaan sitten myös ajassa tarkastella ja kiristää. Ja toki myös esimerkiksi nämä uudet EU:n tason instrumentit, kuten tämä hiilirajamekanismini, pitää tietenkin sitten ottaa huomioon, kun tällaista kompensointia jatkossa tehdään.

Arvoisa puhemies! Ajattelen, että nytten kun Venäjän turvallisuustilanne on kriisiytynyt ja ilmastokriisi painaa päälle, niin kyllä samalla on tärkeää pitää [Puhemies koputtaa] mielessä myös tämä energiankulutuksen tarpeen vähentämisen tarkeys. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Mäkelä.

16.15 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tämä edustaja Kivelän puheenvuoro herätti vielä mielenkiintoa ottaa lisää kantaa tähän asiaan siinä mielessä, että vaikka olettaisimme, että ilmastomuutos on totta aivan sellaisenaan kuin se esitetään näissä ilmastopaneeleissa, että se olisi absoluuttinen totuus, niin silti asia on niin, että ei se sitä ilmastomuutosta poista, jos Suomi tuhoaa oman kilpailukykinsä ja teollisuus ulosliputetaan Suomesta sellaisiin maihin, jotka eivät huolehdi ilmasto- ja ympäristöasioista niin hyvin kuin Suomessa huolehdittaisiin.

Näin tuossa yksi päivä kartan, jossa oli maailman eri maat listattuna sen mukaan, missä aikataulussa ne pyrkivät hiilineutraaliuteen, ja siellä oli Suomi lähes ainoita maita, jotka pyrkivät jo 2030-luvulla hiilineutraaliuteen. Valtaosa läntisistä teollisuusmaista, mukaan lukien EU-maat, joka on meidän lähin verrokkiryhmämme, pyrkii hiilineutraaliuteen vuoteen 50 mennessä, eli jopa 15 vuotta meidän jälkeemme. Nyt me sitten pyrimme 15 vuotta ennen näitä maita hiilineutraaliuteen, ja me pyrimme siihen paljon pienemmällä kompensatiolla kuin mitä nämä maat jo lähtökohtaisesti maksavat.

Tämä nyt on vain sellainen yhtälö, joka ei tule johtamaan mihinkään muuhun kuin suomalaisen teollisuuden katoon, työpaikkojen ulosliputukseen ja kansantalouden tappioon sitä kautta, että meillä ei ole tuottavia työpaikkoja ja verotuloja, joilla ylläpidetään hyvinvointivaltiota. Tämä on yksinkertaisesti tuhon kierre.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Hoskonen.

16.17 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Muutamia huomioita tästä energiantensiivisen teollisuuden sähköistämistuesta. Olemme kyllä aika kummallisiin aikoihin edenneet, kun tällaisia asioita täällä käsittelemme. On ihan oikein, että teollisuutta tuetaan, mutta sen verran pitää meillä kansanedustajilla rohkeutta olla, että katsomme sen ver-

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

hon taakse, miksi meidän tulee tällä keinoin toimia. Päästökaupan syyt me kaikki tiedämme. Sillä on luotu järjestelmä, jossa ilmastopäästöjä aiheuttava toimija joutuu maksamaan hiilidioksiditonneista tietyn maksun, joka tällä hetkellä pörssihinnan mukaan taitaa olla lähemmäs 80 euroa per ekvivalenttitonni. Elikkä jos vaikka polttaa turvetta, niin siitä joutuu maksamaan yhdestä hiilidioksiditonnistä sen kahdeksankymppiä. Yhtä turvekuutiota kohti se meinaa lähemmäs 27 euroa tämän päivän hinnoilla. [Tuomas Kettunen: Pitää paikkansa, 27 euroa!] — 27 euroa, kyllä.

Mutta katsotaanpas hieman noiden lukujen taakse. Ensinnäkin Euroopan unionihan kaikissa yhteyksissä korostaa sitä, että päätösten tulee perustua tieteellisesti tutkittuun tietoon. Lämpimästi kannatan totuuden etsimistä joka paikassa. Se on meidän suuri velvollisuutemme, että pysymme totuudessa ja puhumme totta ja teemme päätöksiä totuuden pohjalta. Mutta minkä takia Suomea rangaistaan väärillä päästötiedoilla? Me emme saa laskea hyödyksemme sitä neljää miljoonaa tonnia, minkä suodatamme ilmaista hiilidioksidia vuosittain. Minkä takia emme saa laskea hyödyksemme koko metsien hiilinielua? Tai minkä takia maanviljelijöille, jotka viljelevät suopeltoja ja turvaavat näin Suomen ruokaturvan... Kuivinakin kesinä suopelloilta saa aina kohtalaisen hyvän sadon. Kuivina ja märkinä kesinä ne toimivat erittäin hyvin. Sille lasketaan kahdeksan miljoonan tonnin päästö keskiarvolukujen mukaan. Miten tällä hetkellä joku kuhmolainen tai ilomantsilainen suopelto tuottaa päästöjä ilmaan? Siinä on metri lunta päällä ja pohja jäässä. Ei mitään tule sieltä. Se päästö on nolla. No, silti vain tämä EU kaikessa viisaudessaan, Leyenin porukka, on päättänyt, että se tuottaa kahdeksan miljoonaa tonnia Suomen ilmakehään päästöjä — täyttä höpöhöpöä. Minkä tautta sitten samainen EU väittää, että sen pitää perustua tieteelliseen tietoon? On se kumma, kun edes totuus ei riitä sille porukalle. Minä tiedän menneestä maailmasta muutamia järjestelmiä, joissa kaikki perustui väärään tietoon, ja seuraukset me näemme itse tänä päivänä Ukrainassa.

Arvoisa puhemies! Se, mikä tässä on valtava huoli, perustuu vain ja ainoastaan siihen, että tällä hetkellä Suomi velkaantuu aivan valtavaa vauhtia, 7—8 miljardia vuoteen. Ja sitten maksamme maksuja turhasta ahavasta ulkopuolisille toimijoille, jotka monesti ovat vielä ulkomailla omistettuja yhtiöitä. Tällä keinoin Suomi köyhdytetään nolliin. Mitä sanovat sitten tietyt puolueet, kun leikataan sosiaaliturvaa, leikataan koulutuksesta, leikataan eläkkeistä, leikataan palkoista? Se on tämän tien päässä aivan varmasti. Ei ole mitään toivoa sen jälkeen, kun luottoluokittaja päräyttää meille 2—3 prosenttiyksikköä. Näitä kuuluisia reittiaajia, jotka maiden luottokelpoisuuksia arvioivat, on muistaakseni kolme kappaletta. Standard & Poor's on ainakin yksi. Nämä luottoluokittajat kun toteavat, että Suomi on menettänyt luottokelpoisuutensa ja tälle porukalle ei kannata enää luottoa antaa, niin korko lähtee nousemaan. Mitä tekee eduskunta silloin? Eduskunta leikkaa armottomalla, kovalla kädellä. Jos vaikka kolme prosenttiyksikköä nousee korko ja meillä on 150 miljardia kohta velka, niin neljä ja puoli miljardia nousee korko silloin, tulee lisää menoja korkoihin sinä päivänä. Silloin ei tässä salissa kukaan puhu siitä, meniköhän kaikki ihan oikein. Silloin vain selitellään, miksi näin kävi.

Tämä on niitä asioita, arvoisat Suomen kansan edustajat, jotka pitää hoitaa etukäteen. Tästä ilmastohumpasta, mikä on tullut Suomelle kalliiksi aivan perusteetta, pitää virheet oikaista. Kuten olen moneen kertaan sanonut, kaiken päätöksenteon tulee perustua totuuteen ja tosiasiallisiin lukuihin. Sitä vartenhan asiantuntijoita kuullaan. Mutta tässä talossa sillä ei kovin paljon enää ole merkitystä näköjään, kun tällaisiakin asioita joudutaan käsittelemään. Ei edes vaivauduta tutkimaan sitä, millä tämä oikaistaisiin. Kun päästökaupan

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

perusteet oikaistaan niin, että pannaan ne oikealle tasolle, mielelläni olen sitten sitäkin esitystä kannattamassa. Mutta ei se voi olla niin, että suomalainen eläkeläinen, opiskelija, nuori perhe, jolla on monta lasta kasvamassa, maksavat syyttä suotta väärin tietoihin perustuva maksua kaikessa: energiassa, kodin lämmityksessä, polttoaineissa, ruuassa, kaikessa muussa. Meillä aina täällä kiistellään siitä, onko joku saanut indeksiperusteisen tuen omaan eläkkeensä tai johonkin sosiaalietuuteen. Ihan oikeata puhettahan se on, että pidetään köyhimmistä ja heikommista ihmisistä huoli. Se on hyvin perusteltua, inhimillistä puhetta. Mutta eipäs tunnu kukaan kiinnittävän huomiota tähän asiaan — kaikista pahimpaan syöpään, joka syö pikkuhiljaa suomalaisten kukkaroita yhä ohuemmiksi ja pikkuhiljaa rupeaa vaikuttamaan muuten eläketurvaankin, kun tulot pienenevät. Kaikki me tiedämme, miten eläkkeet lasketaan.

Toivoisin, arvoisat Suomen kansan edustajat, vaikka teiltä vähän tässä paikalla onkin, että näihin tosiasioihin kiinnitettäisiin huomiota. En jaksa ymmärtää Markku Ollikaisen, ilmastopaneelin puheenjohtajan, jatkuvaa paasaamista, kun Yleisradiossa saa parhaat puheajat ja parhaat mainosajat niille väärille tiedoille, mitä hän jatkuvasti on levittänyt. Eikö tällaiselle menolle pidä... Ihmettelen Yleisradiota ja Yleisradion pääjohtajaa, että hän ei puutu tähän. Kyllähän totuudellakin joku arvo tässä maassa vielä on. En jaksa mitenkään ymmärtää, että tätä väärää tietoa levitetään ihmisille, maksetaan maksu, jolla ei ole mitään oikeaa perustetta. Jos minä lähetän ystävälleni jostakin syystä väärän laskun, perusteettoman laskun, niin hän ei varmasti maksa sitä, vaan lähettää sen takaisin, ja sapekkaat terveiset on vielä mukana, että mitä sinä oikein meinaat — aivan niin kuin jos kuka tahansa kansanedustaja saa palvelusta liian ison laskun, joka ei ole oikein, niin totta kai yrittäjä aina sen oikaisee. Se on itsestäänselvyys. Vahinkojahan sattuu, ei siitä saa ketään syyttää. Emme ole täydellisiä. Mutta tämän virheen tiedämme. Täällä me nyt pohdimme asiaa, millä me voisimme ehkä jollekin ulkomaiselle toimijalle Suomen valtion ottamalla velalla maksaa kompensatiota siitä, että päästökaupan luvut ovat Suomea kohden väärin. Siinäpä pieni pulma, joka kannattaisi oikaista ennen kuin se käy tämän kansakunnan kukkarolle liian kalliiksi. Ja jonain päivänä, kun se korko lähtee nousemaan, muistakaa sitten tämä minun puheeni.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kyllönen.

16.24 Merja Kyllönen vas: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Ehkä hivenen rauhallisemmissa merkeissä — en kaikkia noita ilmestyskirjan petoja vielä ole nähnyt, mutta ehkä se aika tekee tehtävänsä. [Hannu Hoskosen välihuuto] Viittaa nyt edustaja Hoskosen puheenvuoroon.

Se, mikä minua huolettaa tässä meidän energiapaletissa ja kokonaisuudessa — on huollettanut jo ennen Venäjän hyökkäystä Ukrainaan — on se, että me rakastetaan vuosilukuja ja niihin takertumista ilman, että me oikeastaan mietitään sitä, miten me tehdään laaja-alaisesti arvioituna kestävät ratkaisut koko meidän energia-, polttoaine- ja lämmityssektorille, niin että ne kestävät ajan ja ne kestävät myöskin taloudellisen järkevyyden pohjan arvioinnin. Tämä on ehkä semmoinen asia, jonka itse opin matkalla tuonne Ryskälän kirkonkylälle, jossa aika moni maa lähtee siitä, että haetaan tasapainoisia, laajasti arvioituja kokonaisuuksia, ei niinkään juosta yksittäisten vuosilukujen perässä — vaikka on toki myönnettävä, että Ryskälän kirkonkylällä on myöskin heitä, jotka rakastavat näitä vuosilukuja ja niitä mielellään kirjaavat. Sillä, millä tavalla jäsenmaat seuraavat ja noudattavat kokonai-

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

suuksia, aika pitkälti moni jäsenmaista hakee itselleen kestävämpää ja toimivampaa ratkaisua, ja ne tavoitteet ja niihin pyrkiminen on tärkeämpää kuin se, pysyykö yhden vuoden sisällä jossain yksittäisessä tavoitteessa.

Siinä mielessä tämä energiakysymys on minun mielestäni akuutti ja tulee haastamaan meitä eritoten nyt tässä lähiaikoina. Ensi talvi voi olla koko Euroopalle erittäin merkityksellinen sähkön riittävyyden suhteen: miten pystytään korvaamaan puuttuva kaasu, mikäli niihin ratkaisuihin oikeasti mennään, että Venäjän kaasuhanat lyödään kiinni niin kuin tässä on keskustelua ollut.

EU:n kokonaisriippuvaisuus Venäjästä on edelleen mittava kaasun, sähkön ja polttoainesten osalta, ja sen takia meidän pitää myöskin aika avoimin silmin katsoa sitä, miten se tuleva muutos, mikä väistämättä EU:n energiapolitiikassa tapahtuu, vaikuttaa myöskin meidän energiakokonaisuuteen, sen toimintaan ja niihin mahdollisuuksiin, miten me pystytään hoitamaan ja vastaamaan myöskin niitä sitoumuksia, mitä me ollaan yhteisesti tehty.

Kun eräs kollega aikoinaan totesi uhan ”Venäjä, Venäjä, Venäjä”, niin sanoisin tänä päivänä meille sen haasteen ja mahdollisuuden olevan omavaraisuus, omavaraisuus, omavaraisuus. Siihen kannattaa satsata kaikin voimin ja kaikin tavoin ja rakentaa ne riippuvuussuhteet EU:n sisälle eikä EU:n ulkopuolelle. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Aittakumpu.

16.27 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Kyllönen puhui aivan oikein omavaraisuuden merkityksestä. Se on entisestään korostunut korona-aikaan, ja kun korona vuonna 20 iski voimallaan tänne Suomeen, niin myöskin puhuttiin varsin paljon huoltovarmuuden ja omavaraisuuden vahvistamisesta ja sen merkityksestä. Mutta välillä olen jo miettinyt, olemmeko siitä ottaneet tarpeeksi opiksi, sillä nyt kun tämä Venäjän oikeudeton hyökkäys Ukrainaan tapahtui ja olemme sen seurannaisia sitten täällä Suomessakin joutuneet kohtaamaan, niin olemme todenneet, että meillä on todella paljon vielä korjattavaa ja tehtävää.

Yksi hyvä esimerkki on siitä: edustaja Hoskonen on hyvin ansiokkaasti usein puhunut kotimaisen energian ja turpeen merkityksestä. Nyt turve pitää viimeistään palauttaa sille kuuluvaan arvoonsa, koska se on uusiutuvaa ja toimitusvarmaa lähien energiaa, jonka varannot Suomessa ovat valtavat. On huomattavasti järkevämpää käyttää kotimaista turvetta kuin lähettää rahaa ulkomaille. Paljon parempi se on kuin venäläinen hake, venäläinen öljy tai venäläinen kivihiihi.

Arvoisa puhemies! Nyt on tärkeää, että Suomi pitää myös puoliaan siinä, että Euroopan unionin tasolla ja erityisesti komissio keskittyy nyt perusasioihin, ja että pyritään myöskin EU:ssa vahvistamaan jäsenmaiden huoltovarmuutta. Nyt pitää viimeistään vetää takaisin kaikki sellaiset esitykset ja ehdotukset, jotka heikentäisivät Suomen omavaraisuutta ja huoltovarmuutta. Otan esimerkiksi julkisuudessa olleet tiedot kaavailluista metsien ennallistamiseen liittyvistä esityksistä, jotka rajoittaisivat täysin perusteetta Suomen metsien käyttöä. On tärkeää, että myöskin Euroopan unionissa ja muissa kansainvälisissä yhteisöissä Suomi käyttää omaa vaikutusvaltaansa mahdollisimman hyvin.

Ilmastonmuutos on vakava uhka, ja siihen on tärkeää varautua ja tehdä toimia, mutta on tärkeää säilyttää myöskin maltti ja järki mukana, koska olen aivan samaa mieltä siitä, että ei ole mitään mieltä ajaa suomalaista tuotantoa tai suomalaista teollisuutta alas — mistä ei tässä hallituksen esityksessä toki olekaan kyse, mutta näin yleisemmällä tasolla, kun ener-

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

giapolitiikasta puhutaan — vaan meidän on huolehdittava kotimaisesta tuotannosta ja omavaraisuudesta, jotta pärjäämme jatkossakin ja jotta voimme omalta osaltamme myös-kin vaikuttaa siihen, miten kansainvälisesti ilmastomuutosta torjutaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Kettunen.

16.30 Tuomas Kettunen kesk: Niin, arvoisa puhemies! Edustaja Mäkelä liputti tuossa teollisuuden ulosliputtamisesta, siitä, että nämä toimenpiteet, kunnianhimoiset toimenpiteet, joista jotkut ovat antaneet ymmärtää, veisivät meiltä teollisuutta pois. On käynyt toisinkin päin, kun puhutaan näistä datakeskuksista, konesaleista. Viimeisin iso investointi oli Microsoftiin investointi. Sen edellä monia isoja kansainvälisiä yhtiöitä, Google otetaan yhtenä esimerkkinä, on tullut tähän maahan. Ne ovat tulleet tähän maahan investoimaan sen takia, että meillä on ollut myös uusiutuvaa energiaa. Googlen datakeskuksen pohjana-
han oli se, että meillä on uusiutuvaa sähköä tuulivoiman kautta.

Ja nytten kun julkisessa sanassa ja julkisessa poliittisessa keskustelussa käytetään sanaa ”vihreä siirtymä”, niin en ehkä käyttäisi aina sitäkään, koska jos ajatellaan viime kautta, niin silloinhan puhuttiin biotaloudesta, kainuulaisittain ”biotalous”, eliikkä olemme menossa fossiilitaloudesta kohti biotaloutta.

Viime vaalikaudella puhuttiin siitä näkökulmasta, että kun fossiilinen polttoaine ja fossiiliset luonnonvarat jossain vaiheessa loppuvat, niin meidän on syytä jo mennä kohti sitä biotaloutta, ja tätähän me koko ajan teemme. Minun mielestäni tässä yleisessä keskustelussa unohtuu se, mitä, paljon hyvääkin, me olemme teollisuuden suunnalla saaneet siitä, että me olemme menossa sitä biotaloutta kohti. Metsäteollisuus investoi asiallisesti tähän maahan biotuotetehtaitten osalta. Se on biotaloutta parhaimmillaan, millä me siirrymme niistä fossiilisista tuotteista kohti biotuotteita, kun sen sellun keittämisen sivutuotteena tulee mäntyöljyä ja biotäpättejä, ennen kaikkea niitä tuotteita, joilla me tämän fossiilisen muovin syrjäytämme biopohjaisilla tuotteilla, muovituotteilla.

Puhemies! Nyt puhumme energiatuesta. Tämän maksettavan tuen suuruus määräytyisi muun muassa päästöoikeuden hinnan, toiminnanharjoittajien sähkönkulutuksen tai tuotannon perusteella. Tästä myönnetystä tuesta vähintään 50 prosenttia tulee käyttää hiilineutraalisuutta edistäviin kehittämistoimiin, ja kehittämistoimi katsotaan hiilineutraalisuutta edistäväksi, mikäli sen toteuttamisella pyritään kasvihuonepäästöjen välttämiseen tai vähentämiseen, energian tai materiaalien käytön tehostumiseen, uusiutuvan energian käytön lisäämiseen tai edellä mainittujen yhdistelmään laitoksella.

Minun mielestäni tämä on semmoinen kilpailutekijä myös suomalaiselle teollisuudelle, että kun teollisuus haluaa mennä kohti hiilineutraalisuutta, niin sitä kautta sitten myös valtiovallan suunnalta tätä asiaa tuetaan ja sitä kautta meidän teollisuus on paljon kilpailukykyisempi siihen aikaan, kun me siirrymme fossiilitaloudesta kohti biotaloutta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Mäkelä.

16.33 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tuohon edustaja Kettusen mainitsemaan asiaan uusista työpaikoista liittyen näihin datakeskuksiin ja muihin: Väittäisin datakeskusta jonkun verran ymmärtävänä, että ei siihen datakeskukseen kyllä hirveän montaa henkilöä tarvita ylläpitämään ja ovenpönkäksi, kun se perustetaan Suomeen. Eli se enemmänkin sijaitsee siellä, ja siellä on muutamia yksittäisiä ylläpitohenkilöitä, ja käytännössä niitä da-

tayhteyksiä hallitaan etäyhteyksien kautta halpatuontimaista käsin. Ei se Suomen työllisyydelle ja taloudelle kovin kummoinen investointi käytännössä kuitenkaan ole etenkin verrattuna siihen, jos se tarkoittaa, että meiltä lähtee paperitehtaita, valmistavaa teollisuutta pois niiden toimien johdosta, jotka kenties tuovat meille muutaman kymmenen työpaikkaa sinne datakeskukseen — eikä kauppa ole kannattava. Enemmänkin meidän pitäisi pyrkiä siihen, että me ensinnäkin pidämme ne valmistavan teollisuuden työpaikat, metsäteollisuuden työpaikat ja sen ohella houkuttelemme tänne datakeskuksia erilaisilla verotus- ja energiaratkaisuilla ja tuomme ne lisäksi meidän omaan työllisyyteemme, emme suinkaan korvaamaan menetettyjä työpaikkoja huonolla hyötysuhteella. Tässä tullaan siihen, mitä edustaja Hoskonen aiemmin puhui, ettei totuus unohtuisi, että me olemme Suomen kansanedustajia ja meidän pitäisi ensisijaisesti ajatella Suomen työllisyyttä, etua, taloutta. Se tuntuu usein tässä salissa unohtuvan keskusteluissa.

Pari sanaa vielä tuosta energiaomavaraisuudesta ja uusiutuvasta energiasta, koska sähköhän ei tule seinästä, ellei sitä sähköä joku sinne seinään laita. Millä sen sähkön nyt sitten tuotamme Suomessa, kun täällä ei aina tuule eikä täällä aina paista aurinko? Olemme itse omassa hölmöydessämme määrittäneet turpeen uusiutumattomaksi, fossiiliseksi polttoaineeksi, ja nyt vielä EU:n tasolla on kyseenalaista, onko ydinvoimakaan tavallaan katsottava hiilineutraaliksi tai hiilinegatiiviseksi energianlähteeksi. Kysyn, että jos ydinvoimaa ei voida käyttää, jos turvetta ei voida käyttää, niin millä me sen energian nyt sitten käytännössä tuottaisimme, mikä tässä päästökaupassa meitä hyödyttää. Tuulivoimalla emme voi loputtomasti tuottaa sitä energiaa. Kyllä meidän pitäisi siihen vaikuttaa, että EU:n tasolla määriteltäisiin ydinvoima päästöttömäksi energianlähteeksi näissä luokitteluissa. Ja kun turve palautettaisiin uusiutuvaksi energianlähteeksi, niin meillä olisi edes jonkinlaisia lähtökohtia tähän asiaan. Ja jos niitä tuulivoimaloita on pakko rakentaa, niin en ymmärrä, miksi niitä täytyy alkaa niin sanotusti käärmeitä pyssyyn työntämään itärajalle tutkien esteeksi. Miksei niitä pystytettäisi vaikka Pohjanlahdelle useiden kilometrien päähän mantereesta keskelle merta? Siinä on hyvin matala meri, johon voisi hyvin pystyttää tuulivoimaloita. Siellä jos missä tuulee, Pohjanlahdella, Ahvenanmaan ympäristössä, eli laitetaan ne tuulivoimalat sinne, missä edes nyt tuulee sen verran kuin Suomessa ylipäänsä tuulee. Näissä asioissa olisi järjenkäyttö sallittua.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Hoskonen.

16.36 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Tämä energiantensiivistä teollisuutta koskeva lakiesitys on, niin kuin edellisen kerrankin sanoin, ihan perusteltu ja hyvä, mutta meidän pitää olla tarkkana, mihin me rahaa valtion kassasta mätämme. Tosiasiahan kuitenkin on se, että Suomen hyvinvointi perustuu siihen, että meillä on tätä teollisuutta, ja metsäteollisuus on kaiken teollisuuden kivijalka. Edustaja Mäkelä aivan erinomaisesti äskensi esille tämän metsäteollisuuden tärkeyden. Metsäteollisuus on luonut Suomeen metalliteollisuuden, kemianteollisuuden, energiantuotannon ja monta muuta teollisuudenalaa oheistuotteinaan. Kun tehdään paperikoneita, pitää olla metallia, ja siinä samalla kun tehdään sellua, tulee energiaa, ja kun tehdään sahatavaraa, niin tulee sitten talonrakentaminen, ja monta muuta.

Edellisellä vaalikaudella tässä talossa puhuttiin suu vaahdossa biotaloudesta — se on sitä biotaloutta, niin kuin edustaja Kettunen äskeni omassa värikkäässä puheenvuorossaan kuvasi — mutta näiden numeroiden taakse on pakko meidän taas katsoa. Kun Euroopan

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

unioni taas elvistelee sillä, että he ovat hiilineutraaleja — Euroopan unioni eli järjestelmä, joka on tehnyt maakaasusta, metaanista, vihreän sertifikaatin arvoisen, arvokkaan energia-
raaka-aineen ja samaan aikaan uusiutuvan turpeen heittänyt fossiiliseksi — niin sehän on itsepetosta mitä pahimmassa määrin. Kuten tiedämme, Suomen suot kasvavat joka vuosi turvetta lisää, ja sitä ei saisi sitten käyttää.

Kun katsomme tänä päivänä päästökaupan hintaa, niin on aivan varmaa, että ensi talvena — jos se lähinnä kylmä talvi on, niin kuin yleensä talvet Suomessa ovat — aiheutamme valtavan sähköpulan sillä, ettemme saa omia energiaraaka-aineita käyttä. Tällä hetkellä olemme jo nyt sähköstä täysin riippuvainen valtio, ja maksoimme viime talvena niin valtavaa sähkön hintaa, että eräs maanviljelijäkin totesi, että kun hän lypsykoneella lypsi lehmiä — tai robotithan sen homman hoitivat — niin se maitomäärä sinä iltana, kovan pörssisähkön hinnan aikaan, ei riittänyt korvaamaan sitä sähkömäärää, jonka hän joutui sitä työtä varten ostamaan yhtiöltä, eli hän ei sillä maidontuotannolla pystynyt sinä iltana peittämään kuluja. Kun kaikki me tiedämme, että esimerkiksi metsäteollisuudessa paperikoneet käyttävät valtavasti sähköä, niin niitähän me sitten lähdemme energiaintensiivisenä teollisuudenalana tukemaan, kun sähkön pörssihinta tuolla pörssissä pyörii 600—700 eurossa, niin kuin viime talvena pahimmillaan oli?

Elikkä nyt pitäisi saada Suomen politiikkaan järkeä, niin että tämä eurohumppa saataisiin jonkunäköisiin järjellisiin mittasuhteisiin. Euroopan unionilla ei ole mitään mandaattia tulla määrittelemään Suomen metsäteollisuuden kannattavuutta. Sitä emme liittymissopimuksessa ole antaneet, aivan yhtä paljon kuin meille olisi annettu velvoite maksaa italialaisten velkoja tai puolalaisen velkoja taikka yleensäkin holtittoman taloudenpidon seurauksia, kuten elvytyspaketti ykkönen oli — ja kakkonen on tulossa.

Nyt ollaan niin perusteellisten asioiden äärellä, että kyllä suomalaiselle veronmaksajalekin meidän pitää olla rehellisiä ja kertoa, miten se asia oikeasti on. Puola ja Italia alensivat polttoaineen hintaa, kun saivat elvytyspaketissa kymmeniä miljardeja ilmaista rahaa. Meniköhän kaikki ihan oikein kirjan mukaan, kun annetaan rahaa sellaisille valtioille, jotka ovat periaatteessa varakkaampia kuin me, ja sitten täällä kärvistelemme ja eläkeläiset eivät pysty kohtapuoliin omalla 20 vuotta vanhalla autollaan kaupassa käymään, kun polttoaine maksaa niin valtavan paljon, tai sähkö maksaa niin paljon, että ihmiset itkevät jo, millä sen sähkölaskun maksan, kun kuukauden sähkölasku voi olla enemmän kuin se yhden kuukauden eläketulo, mikä kerran kuussa tilille kilahtaa?

Helppo meidän on puhua tavoitteista taikka omavaraisuudesta taikka ilmastopolitiikasta tai ilmastopolitiikan tavoitteista. Se on ihan turhaa sanahelinää, jos ihmiset voivat huonosti. Lapsilla ei ole varaa käydä koulua kohtaan, ja terveyskeskuksen jonossa ei pääse eteenpäin, ja yksityispalveluihin ei ole minkäänäköistä mahdollisuutta, kun ei ole varaa siihen. Sitä Möhkön mummoa Ilomantsista, joka pitkän matkan vanhalla autolla ajaa auttaakseen liikuntarajoitteista miestänsä, jotta he pärjäävät huomiseen päivään pienillä eläkkeillä, sitä ihmistä minä kyllä ennen ajattelisin kuin sitä, annetaanko me joillekin ulkomaisille yhtiöille energiaintensiivistä tukea sen tautta, että voisivat täällä jatkaa tuotantoaan. Silloin pitää puuttua perusteisiin, ja niitä perusteita tässä talossa ei ole juuri ollenkaan käsitelty. Ilmastohumppaa on tanssittu kuule oikein hiki niskassa, ja lisää tulee.

Sinä päivänä, kun Suomen lainojen korko lähtee tuolla pörssissä nousemaan, reittaajat näyttävät meille ensin keltaista korttia, ja sitten tulee punainen kortti, eli korko nousee. Haluan vain nähdä, kuinka moni kansanedustaja, tai ainakin vasemmalla laidalla salia istuja, puolustaa niiden ihmisten oikeuksia sinä päivänä, kun peli on karannut käsistä. Siellä on

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

tyhjää silloin. Toivon, että sitä päivää en koskaan näkisi, ja pyydän tänä iltana iltarukouksessa, ettei sitä tulisi, mutta tällä menolla se varmasti tulee vastaan, koska minä en usko siihen, että olisi olemassa joku ihmeellinen hyvä haltija, joka väärän talouspolitiikan antaisi meille anteeksi, niin että nämä korkoluokittajat, reitittäajat, antaisivat meille anteeksi. Se porukka ei anna anteeksi, vaan ne ottavat aina sen, minkä saavat — ihan varmasti ottavat. Sitä päivää en toivo koskaan näkeväni.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Vielä edustaja Mäkelä.

16.42 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Vielä lyhyesti, kun tuossa edustaja Hoskosen puheenvuorossa tuli esille yksi sellainen tulokulma, joka ansaitsee esille nostamisen, eli tämä EU:n rahanjako näissä ilmastoasioissa on todella mielenkiintoista. Eli nyt aiemmin puhuttiin vasta siitä, mitä maat kansallisilla toimillaan tekevät näiden EU-rahoitusten puitteissa oman teollisuutensa tukemiseen, eli Saksa tukee enemmän omaa teollisuuttaan kuin Suomi, vaikka Suomen teollisuus on lähtökohtaisesti huonommassa asemassa. Tämä on yksi puoli ongelmaa.

Mutta toinen puoli ongelmaa on juurikin tämä mainittu tilanne, miten EU jakaa rahaa näiden ilmastotoimien suhteen. Kun puhutaan reilusta siirtymästä, niin se suomeksi sanoen tarkoittaa sitä, että muun muassa suomalaiset maksavat sen, kun puolalaiset luopuvat kivihiilestä ja ruskohiilestä. Siinä on kysymys siitä, että sinne pumpataan valtavat määrät rahaa Puolaan, Itä-Eurooppaan muualle, että ne luopuisivat näistä likaisista polttoaineista. Ja sen maksamme me, muun muassa suomalaiset, omasta pussistamme sen ohella, että meidän pitäisi siitä omasta, kapenevasta pussistamme maksaa myöskin oman teollisuutemme tukea. Tämä yhtälö ei kerta kaikkiaan toimi näin. Nämä maat kuitenkin kilpailevat meidän kanssamme työpaikoista. Jopa asiantuntijatyötä on viety jo vuosikausia Tšekin kaltaisiin maihin, ja näitä maita me nyt tuemme EU:n kautta näillä elvytyspaketeilla sekä normaalilla monivuotisella rahoituskehysellä. Tämä tilanne on Suomen kannalta kestävä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

7. Lakialoite laiksi metsästyslain muuttamisesta

Lakialoite LA 54/2020 vp Sebastian Tynkkynen ps ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Tämän asian keskustelun yhteydessä sallitaan keskustelu myös 8. ja 9. asiasta. Eli meillä tullaan kaikkiin näihin kolmeen metsästyslakia koskevaan aloitteeseen käyttämään puoli tuntia: puoli tuntia, puoli tuntia ja puoli tuntia, mutta kaikkien asiakohtien kohdalla on

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

mahdollista keskustella mistä hyvänsä näistä kolmesta esityksestä. — Keskusteluun, edustaja Tynkkynen.

Keskustelu

14.37 Sebastian Tynkkynen ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Susi ja suomalainen kohtaavat toisensa yhä useammin. Kun susi tuli ennen perheissä tunnetuksi piirrettyjen pahantekijänä, nyt se on monelle tuttu pihapiirien petona. Tämä on suoraan seurausta susipopulaation kasvusta ja huonosta susipolitiikasta. Susia on Suomessa enemmän kuin vuosikymmeniin, arviolta jopa vuosisataan, mutta susipolitiikka ei ole seurannut kehityksessä mukana.

Luonnonvarakeskus arvioi viime vuonna susien määrän olleen ennen uusia pentueita välillä 279—321 susiyksilöä. Aseet on vaiennettu, ja ravinto on riittänyt, mistä on seurannut määrän kasvua. Susikanta kasvoi jo viidettä vuotta peräkkäin, ja vuodessa kasvua oli tullut 30 prosenttia, ja kun sudella on mahdollisuus levitä, käyttää se tilaisuutta hyödykseen. Reviirien määrän arvioidaan kasvavan edelleen. Jos susipolitiikan tekemistä jatketaan silkkihansikkaat kädessä, voimme siis odottaa susivahinkoja ja vaaratilanteita vielä aiempaakin enemmän. Lisääntyneet susilaumat ovat tuoneet mukanaan myös kokonaan uusia susialueita, jotka ovat johtaneet yhteentörmäyksiin ihmisasutuksen ja suurpedon välillä. Kun susi on levittäytynyt tiheämmin asutetuille alueille, jälki on ollut raakaa.

Taloudellisia tappioita paikkaavat osittain rahalliset korvaukset, mutta vahinkoja ei lasketa pelkästään euroissa. Toistaiseksi ihmiset ovat selvinneet surulla ja säikähdyksellä, mutta kotieläimien kohdalla hintaa maksetaan hengillä. Susituhoja kohdanneet tietävät, että susi ei nirsoile käyttämänsä ravinnon osalta. Toistuvasti joudumme lukemaan, kuinka suden hampaisiin ovat päätyneet niin hevoset, lampaat kuin koiratkin. Keskimäärin sudet ovat tappaneet vuodessa 30—50 koiraa, hyötyeläinten määrästä puhumattakaan. Erilaiset suojat tai eläinten sijainti pihapiirissä eivät ole riittäneet pidättelemään susia siellä, mihin ne kuuluisivat, eli metsässä. Sudet ovat tehneet tuhojaan niin pihoissa, aituksissa kuin lampoloissakin.

Ratkaisu ei voi olla, että lyödään tuhot kohdanneelle kansalaiselle rahanippu kouraan ja toivotetaan parempaa onnea ensi kerralle; kenties silloin koira selviäisi raatelujäljillä. Taloudellinen korvaus ei edes riitä paikkaamaan sitä menetystä, jonka omistaja kohtaa löytäessään arvokkaan metsästyskoiransa rippeet. Tällä taktiikalla susiongelma ei myöskään ratkea vaan itse asiassa jatkaa pahenemistaan. Kun susi oppii, että pihoilta löytyy helppoa ravintoa, ei sitä jatkossa tarvitse korpimetsästä etsiä.

Arvoisa puhemies! Sudet ovat viime vuosina levittäytyneet yhä voimakkaammin Länsi-Suomeen, johon niitä on houkuttellut runsaasti saatavilla oleva riista. Hirvi- ja kauriskannat ovat alueella vahvoja, mikä suosii susia. Susi nauttii luontaista ravintoaan, kunnes se oppii helpommankin tien: kun sutta ei opeteta pelkäämään pihapiirejä, tulevat ne osaksi pihapiirejä. Miksi juosta kieli pitkällä hirven perässä, jos poni piehtaroi valmiiksi aidatussa ansassa?

Kun susi saa pyöriä pihapiireissä ja kansalaisen keinoksi jää sulkea kaihtimet, on sillä väistämättä seurauksia myös turvallisuudentunteeseen. Pehmeän susipolitiikan puolustajat lyövät usein pöytään puhkikuluneen korttinsa, joka kertoo, ettei susi ole hyökännyt ihmisen kimppuun 1800-luvun jälkeen. Kortti tuntuu todellisuutta tehokkaammalta, jos citykanin ja cityketun kohtaaminen on keskustelua seuraavan viimeisin havainto luonnon ra-

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

vintoketjusta. Sen sijaan kun naapuritalosta on lampaat yön aikana raadeltu kappaleiksi, on tämä tilasto laiha lohtu sille vanhemmalle, joka lapsiaan koulutielle on aamulla laskemassa. Entä uskaltaako itse lähteä lenkkipolulle, kun liikunnan lisäksi sykettä nostavat toistuvasti tehdyt susihavainnot?

Moni susia kiivaasti puolustava ei tule ajatelleeksi, että pehmeän susipolitiikan uhriksi joutuvat ennen pitkää myös sudet itse. Susi tulee metsästä pihapiireihin, ja ihmisarkuuden menetys haittaa koko lajin elinmahdollisuuksia Suomessa. Kun tilanteen annetaan pahentua vuosi vuodelta ja vahingot lisääntyvät, kansalaisten susiviha kasvaa. Susipolitiikan kiistat junnaavat paikallaan, ja taustalla salametsästys on päässyt rehottamaan. Siksi keinojen löytäminen susikonfliktin ratkaisemiseen on aiempaakin tärkeämpää. Susikannan hoitamisen pitää olla hallittua niin sen kasvun kuin vähentämisenkin osalta.

Arvoisa puhemies! Mitä Suomessa pitäisi sitten tehdä, jotta tilannetta saataisiin käännettyä paremmaksi?

Jos lähdetään liikkeelle suden luotaisesta toiminnasta, on siitä johdettavissa kaksi osaluuetta vaikuttamista varten: Jos susi elää, se tappaa. Se on luonnonlaki, jota ei tule sivuuttaa. Tämän pohjalta voimme siis ensinnäkin vaikuttaa siihen, kuinka paljon Suomessa susia elää. Toisaalta voimme vaikuttaa osittain myös siihen, mitä susi tappaa eläkseen. Susien määrään voidaan suoraan vaikuttaa suden kannanhoidollisen metsästyksen kautta. Sen käynnistämisestä saatiin jo tälle talvelle lupaus, joka kuitenkin sittemmin vesittyi. Kannanhoidollisen metsästyksen käynnistyminen on siis toimi, joka on saatava mahdollisimman pian susiongelman ratkaisuvälikoimaan mukaan.

Susien suuhun päätyviin eläinlajeihin voidaan vaikuttaa sitä kautta, minkä ravinnon äärellä sudet pyörivät. Sudet on saatava syömään ponien sijaan peuroja, koirien sijaan kauriita. Sudet on siis saatava pois pihapiireistä, sillä ne kuuluvat metsiin. Pelkillä työryhmillä niitä ei pihoista pois ajeta. Mahdolliset häirikkösusien kaatoluvat, susia torjuvat järjestelmät ja eläimiä suojaavat rakenteet ovat nekin kaikki osoittaneet mahdollisuuksiensa rajat. Kaikista näistä huolimatta kotieläimen paikalla voi aamulla näkyä vain veriroiskeet ja karvatupot.

Nykyinen lainsäädäntömme on nykyisessä susitilanteessa puutteellinen. Jos susi aiheuttaa pihapiirissä vaaratilanteen, kuten yhä useammin käy, on se mahdollista tappaa rikoslain pakkotilasäädöksen varjolla. Ongelmana on, että ei ole erillistä määrittelevää lainsäädäntöä, vaan jokainen tapaus arvioidaan pelastetun edun sekä aiheutetun haitan ja vahingon sopusuhtaisuuden näkökulmasta. Teko ei siis ole lainsäädännön näkökulmasta sallittu, mutta tekijä voi vapautua rangaistusvastuusta, mikäli kaikki seikat huomioiden häneltä ei olisi kohtuudella voitu vaatia muunlaista toimintaa. Tämä on kohtuuttoman raskas ja epäselvä käytäntö. Kun susi tulee pihapiirissä vastaan, kuka pystyy järkevästi ja tarkasti arvioimaan, milloin sen voi tappaa rangaistusvastuusta vapautuen? Kuinka monen eläimen pitää antaa mennä ja kuinka lähellä leikkiviä lapsia susi saa vaania ennen kuin peliin puutuva selviäisi ilman rangaistusta? Ongelma on jo ratkaistu naapurimaassa Ruotsissa, jonka metsästyslainsäädännöstä voitaisiin ottaa oppia myös Suomen lainsäädäntöön. Asian pitäisi olla meilläkin selkeä. Jos susi tai jokin muu riistaeläin aiheuttaa vaaratilanteen pihapiirissä, voidaan vaaraa aiheuttava yksilö tappaa. Kyseessä olisi hätävarjelutilanne, josta tehtäisiin saalisilmoitus ja ilmoitettaisiin poliisille.

Tässä lakialoitteessa esitän, että esimerkiksi suden tappamiseen oikeuttavaksi vaaratilanteeksi katsottaisiin tilanne, jossa susi on jo aiheuttanut vahinkoa tai on eläimille tarkoitettun aitauksen tai rakennuksen sisäpuolella tai jossa hyökkäyksen vaara ihmisistä tai eläimistä

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

kohtaan on ilmeinen. Tällaisella lainsäädännöllä ihmishenkien ja omaisuuden suojele olisi selkeä määrittävä tekijä sille, mihin raja on vedetty. Se olisi selkeä raja sekä kansalaisen että suden näkökulmasta. Ennen pitkää se vaikuttaisi myös suden käyttäytymiseen. Jos helpon saaliin sijaan lihoiksi päätyy susi itse, ohjaa se susia pysymään kauempana ihmisasuksesta. Tämä laki olisi askel siihen suuntaan, että susi ja ihminen mahtuvat asumaan samassa maassa. Samoilla tiloilla ja samoissa pihoiissa yhteiselo ei tule toimimaan, siitä olemme saaneet riittävän monta osoitusta. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Huru.

14.47 Petri Huru ps: Arvoisa puhemies! Tänään käsitellään aloitteita, joiden tarkoituksena on selkeyttää vaaraa aiheuttavan riistaeläimen tappamista pakkotilanteessa. Lisäksi käsitellään sitä, millainen yhteisö voi valittaa hallinto-oikeuteen Riistakeskuksen myöntämistä poikkeusluvista. Haluankin kiittää näiden aloitteiden tekijöitä ja allekirjoittajia.

Suomen susikanta on kasvanut ja levittäytynyt myös läntiseen Suomeen. Sen myötä konfliktit suden ja ihmisen välillä ovat lisääntyneet. Pihapiireissä liikkuvat sudet aiheuttavat mittavia vahinkoja tappaessaan kotieläimiä. Taloudellisen haitan lisäksi sudet aiheuttavat inhimillistä kärsimystä viedessään lemmikkieläimiä, jotka usein ovat perheenjäseniä siinä missä ihmisetkin. Myös metsästyksessä käytettävät koirat ovat vaarassa joutua pedon tappamaksi, ja tämä vaikeuttaa hallittua riistakantojen koon sääntelyä esimerkiksi hirvieläinten osalta.

Nykytilanteessa suden kaatamiseen pakkotilanteessa sovelletaan rikoslain pakkotilasdöstä, ja se on hyvin ongelmallinen, sillä prosessi on kohtuuttoman raskas. Uhkaavan suden ampunut joutuu rikostutkintaan, jonka ajaksi esimerkiksi aseet otetaan pois. On sanomattakin selvää, että poliisin resursseille on parempaakin käyttöä kuin tällaiset rikostutkinat.

Arvoisa puhemies! Susikanta kasvaa voimakkaasti, sillä Suomessa ei tällä hetkellä ole suden kannanhoidollinen metsästys mahdollista. Kaikista Suomen riistakeskuksen myöntämistä luvista valitettiin hallinto-oikeuteen, joka esti lupien toimeenpanon niiden tutkinan ajaksi.

Tähän liittyen haluankin kiittää edustaja Eestilää tärkeästä aloitteesta. Lainsäädännössä on selkiytettävä, millainen yhteisö voi valittaa Riistakeskuksen myöntämistä poikkeusluvista. Valitusoikeus pitää rajata vain niille, joita susiongelma koskee, eli alueellisille tahoille. Nyt susilupiin tehdyt valitukset toiselta puolen maata ovat puhdasta kiusantekoa, eikä tule sallia sitä, että valitusoikeutta käytetään kiusantekovälineenä.

Kaikki esitetyt lakialoitteet osaltaan selkiyttävät nykytilaa ja puuttuvat ongelmasusien luomaan taloudelliseen ja turvallisuuteen liittyvään uhkaan ja ovat näin ollen kaikki erittäin kannatettavia. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Turtiainen.

14.50 Ano Turtiainen vkk: Arvoisa puhemies! Tänään käsittelyssä olevat kolme metsästyslakia koskevaa lakialoitetta ovat kaikki oikein hyviä aloitteita. Edustaja Kettusen aloitteen olen itsekin allekirjoittanut, ja se keräsi yhteensä jopa 87 nimeä.

Kuten aloitteissa mainitaan, susikanta on huomattavasti suurentunut viime aikoina. Määrän kasvettua sudet ovat tulleet pelottomiksi, ja niitä liikkuu yhä enemmän myös piha-

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

alueilla. On luonnollista, että maaseudulla halutaan kohtuullistaa petokantoja metsästämisalalla ja varsinkin niillä seuduilla, joilla petokantojen kasvusta on syntynyt ongelmia. Jokainen perheenjäsenensä eli koiransa susille menettänyt tietää, mistä nyt puhutaan. Susi on peto, ja sen kanssa ei ole leikkimistä.

Susikeskustelu jakaa tietenkin myös ihmisten mielipiteitä. Edustaja Eestilän aloitteessa mainitaan, että asiat on päätettävä mahdollisimman lähellä ihmisiä ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Se on erinomainen maininta. Petoalueella elävät ihmiset ymmärtävät hyvin, että kaupungissa eletään eri tavalla kuin maalla. Sen sijaan kaupungissa elävät ihmiset eivät välttämättä ymmärrä luonnon läheisyydessä elämisestä yhtään mitään. Sen vuoksi tämän asian yhteydessä pitääkin puhua paikallisesta sopimisesta. Ei petokantoihin tarvitse puuttua kaupungeissa eikä sellaisilla alueilla, joissa petoja ei ole tai on vain kohtuullisesti, eikä maaseudulla tarvitse puuttua kaupunkien kävelykatu- tai pyörätiemääriin tai -sijainteihin. Kehotankin kaupunkilaisia olemaan puuttumatta maaseudun asioihin näissä petokysymyksissä.

Arvoisa puhemies! Kannatan kaikkia näitä kolmea erinomaista aloitetta, mutta silti tuntuu oudolta puhua näinkin mukavia tässä kolmannen maailmansodan ajassa. Saatamme nimittäin päästä piankin kokemaan sellaisia asioita, joiden rinnalla peto-ongelmat ovat pikkujuttu. Kehotankin nyt koko Suomen kansaa yhdistymään ja valmistautumaan kaikkein pahimpaan. Siunausta me tarvitsemme nyt sekä tulevaisuudessa koitoksissa. Ilman sitä olemme hakoteillä jopa susien kanssa. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiviranta.

14.54 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Suden muodostamaan kasvavaan uhaan pihapiireissä ja asumusten lähialueilla on kerta kaikkiaan viimein puututtava järkevällä tavalla. Ihmisillä on oltava oikeus puolustaa itseään ja kotieläimiään petoeläimiltä. Edustaja Tynkkysen lakialoite on ehdottoman kannatettava. Kohta käsittelemme myös edustaja Kettusen aloitetta samasta aiheesta. Siinä on allekirjoittajia kaikista eduskuntaryhmistä vihreitä lukuun ottamatta.

Itse asiassa nykyinen poliisilaki jo mahdollistaa kyllä puuttumisen tällaisiin tilanteisiin, mutta sitä sovelletaan varsin kitsaasti. Meillä on poliisilaissa säännös, jonka mukaan poliisimiehellä on oikeus ottaa kiinni ja viimesijaisena keinona lopettaa eläin, joka aiheuttaa vaaraa ihmisen hengelle tai terveydelle tai huomattavaa vahinkoa omaisuudelle.

Tähän säännökseen on usein yritetty vedota. Esimerkiksi Mynämäen Karjalassa oli taannoin tapaus, jossa yritettiin vedota tähän poliisilain säännökseen ja saada sen avulla lupa kaatoon. Siellä oli tapaus, jossa hiehot olivat laitumella ja sudet olivat tappaneet yön aikana kolme laitumella ollutta hiehoa. Poliisiviranomainen siinä katsoi, että susista ei aiheutunut huomattavaa vahinkoa omaisuudelle, eikä poliisilain säännöksen soveltamiskynnys siten ylittynyt.

Eli tätä säännöstä ilmeisesti ei todellakaan haluta soveltaa, ja sen takia kannatan kyllä tehtyjä lakialoitteita, jotka merkitsevät sitä, että metsästyslakiin otettaisiin vastaava säännös.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lehto.

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

14.56 Rami Lehto ps: Arvoisa puhemies! Kiitän ja kannatan näitä kolmea lakialoitetta. Ne ovat todella hyviä.

Varsinkin tässä vaiheessa voi todeta sen, että susi on susi jo syntyessään, elikkä se on peto, jota kannattaa myös varoa. Se ei ole harmiton kotilemmikki, pikku nallekarhu. Se on todella peto, mikä voi käydä myös ihmisen kimppuun, vaikka niin ei ole viime vuosina täällä käynytkään. Monilla alueilla ei uskalleta enää laittaa lapsia edes ulos nukkumaan, mikä on todella terveellistä pienelle lapselle, nukkuminen ulkona. Pitää olla koko aika vahtimassa. Ei uskalleta jättää lapsia leikkimään omalle pihalle. Aikuisetkaan eivät enää uskalla umpimetsissä lenkkeillä tietyillä alueilla, kerta niitä susia on paljon siellä liikkeellä, ja joudutaan sitten vielä viemään lapsia autoilla kouluun susien takia, niin sanotuilla susibiileillä.

Ja toisin kuin ennen, sudet ovat sen verran kesyntyneet, että ne tulevat jo päivisin pihapiireihin, ei vain öisin, ja vaikka siellä on ihmisiä, ne tulevat sinne pihaan. Ne eivät pelkää enää ihmisiä. Ne ottavat suurempaa reviiriä itsellensä, ja se tuo myös lisää vaaratilanteita.

Täällä puhuttiin myös metsästyksessä. On jo alueita, missä metsästäjät eivät uskalla koiria laittaa sinne metsälle, kerta siellä äkkiä kuuluu ujellusta vain ja tutkapanta näyttää, mihin se on jäänyt. Sitten sieltä voi löytyä karvatupsuja, kun on menetetty se metsästyskoira. Lemmikit ovat ihmisille, ja tuotantoeläimetkin, tärkeitä, eikä niitä kannata hukata susien suihin. Itselläni ei ole omaa kokemusta suden kohtaamisesta muuta kuin eläinpuistoissa, mutta voin kyllä samaistua näiden susialueiden asukkaiden pelkoon ja huoleen omasta ja läheisten ja lemmikkien turvallisuudesta. Toista se on täällä Helsingissä, kun kattelee HSL:n linja-auton ikkunasta. Meillä ei ole mitään pelkoa, voi rauhassa mennä kahvilaan juomaan soijalattea. Eli silloinhan voi hyvin kannattaa näitten suojelua, mutta sitten kun se on todellista siellä alueella, missä niitä susia on, niin se on ihan eri tilanne. Niin moni ukrainalainenkin piti ennen venäläisiä harmittomina, mutta kun venäläinen tuli aseensa kanssa pihaan, niin johan on mieli muuttunut, kun uhka on todellinen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Könttä.

14.59 Joonas Könttä kesk: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tänään käsittelyssä olevat lakialoitteet metsästyslain muutoksista ovat erittäin kannatettavia, joka ikinen. Ja tietysti tämä, että meillä on nyt käsittelyssä kolme hieman samansisältöistä tai ainakin samaan asiaan liittyvää lakialoitetta, kertoo omalta osaltaan tästä tilanteesta ja siitä, että lainsäätäjät ovat nähneet tarpeelliseksi puuttua tähän ongelmaan. Meillä on Suomessa tällä hetkellä suurin susikanta sataan vuoteen. Huolimatta siitä hyvästä yrityksestä, jonka maa- ja metsätalousministeriö viime joulukuussa teki, jotta meillä olisi voinut kannanhoidollista metsästystä kokeilla, valitettavasti tämä yritys kaatui näihin valituksiin. Tänäinkin on sitten vielä toinen lakialoite liittyen siihen, saako Suomessa valittaa liian helposti ja kaatuvatko tässä sitten hyvätkin asiat siihen, että meillä on järjestelmä, jossa jokaisella on mahdollisuus valittaa ja asioiden käsittely sitten pahimmassa tapauksessa johtaa siihen, että hyvätkään aikeet eivät toteudu, niin kuin tässä maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa oli tarkoituksena.

Susi ei kuulu ihmisten pihapiiriin, suden paikka on ehdottomasti luonnossa, eikä varmaankaan kukaan tässä salissa kannata sitä, että kaikista susista päästäisiin eroon, vaan suden paikka on luonnossa. Ja on selvää, että pihapiirit tai lampolat tai muut vastaavat ovat vääriä paikkoja suden hakea sitä omaa ravintoaan. Kyllä minä surullisin mielin kuuntelen

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

niitä tapauksia, kun esimerkiksi viime syksynä Keski-Suomessa eräällä lammastilalla oli lampaita raadeltu, ja ei siinä tilan isäntä eikä emäntä kyllä ollut millään tavalla mielissään tästä, että nyt sitten joulukuussa tuo säädetty asetus ei voimaan tullut. Metsästyksen harrastajana tunnen melko hyvin tilanteen paitsi itäisessä Suomessa myös koko maassa, ja erityisesti niillä alueilla, joilla susikanta on suurempi, on aito uhka ja huoli metsästyskoirien turvallisuudesta. Metsästyskoiria koulutetaan vuosikausia, ja silloin kun perheenjäsen — tämä metsästyskoira — menetetään sudelle, niin siinä ei rahallinenkaan korvaus auta, kun tällaiseen joudutaan.

Meidän täytyisi Suomessa, arvoisa puhemies, sallia suden kannanhoidollinen metsästys, kuten esimerkiksi toimitaan muutaman muun lajin kohdalla, ja säilyttää sillä lailla sopiva kanta, sellainen susikanta, jossa sudet elävät metsässä uhkaamatta ihmisten pihapiirejä ja muun muassa tuotantoeläimiä. Samalla säilytetään se terve pelko ihmisiä ja ihmisten pihapiirejä kohtaan.

Kannatan kaikkia näitä kolmea aloitetta, jotka tänään ovat käsittelyssä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Koskela.

15.02 Jari Koskela ps: Arvoisa herra puhemies! Olen käynyt vuoropuhelua ministeri Leppän kanssa useita kertoja viime vuosien aikana uudesta mielenkiintoisesta eläinlajista eli pihasusista. Luonnonsuojelijat ovat puolustaneet tätä uutta tulokasta. Heidän mielestään ei siitä ole mitään haittaa, jos susi tai sudet silloin tällöin juoksentelevat pihapiirissä tai navetan takana.

Arvoisa puhemies! Tulen Pohjois-Satakunnasta Kankaanpäästä ja haluan valaista olemassa olevaa tilannetta muutamalla esimerkillä ja myös lehtikirjoituksella. Parin kilometrin päässä naapurin koira oli jätetty ulos illalla, kunnes se katosi. Isäntä etsi isoa koiraansa pari viikkoa, kunnes löysi sen ojasta — ainoastaan muutamat kylkiluut ja kallo jäljellä.

Toisen naapurin rouva oli ulkoiluttamassa valaistulla ulkoilureitillä koiraansa, kun kaksi sutta tarkkaili heitä noin sadan metrin päässä. Rouva lähti juoksujalkaa pakoon koiransa kanssa. Lumessa jäljistä selvisi, että sudet olivat jonkin matkaa lähteneet seuraamaan ulkoiluttajaa.

Kankaanpään keskustassa on valvontakameroissa nähty susi juoksentelemassa keskustajamassa. Muutama lainaus paikallislehtien artikkeleista: ”Viiden suden lauma pitää reiviirään Majansuun peltoaukealla Leppäruuhkan kylässä Kankaanpäässä.” Seuraava otsikko: ”Poikkeuksellisen kookas susi kävi Matin pihalla.” Seuraavassa artikkelissa sanotaan, miten Kankaanpään kaupunginhallitus vaatii, että susikantaa pitää vähentää hakemalla alueelle kaatolupia. Samalla hallitus tuntee huolta susien asettumisesta keskustaan sekä lähelle kylä- ja koulukeskuksia. Susien liikkuminen ihmisten läheisyydessä aiheuttaa kaupunginhallituksen mukaan pelkoa asukkaissa ja lisää koulukuljetusten tarvetta. Lisäksi susien läsnäolo alueella on alkanut haitata metsästyskoirien käyttöä ja hirvikannan hoitoa. Näin siis Kankaanpäässä.

Arvoisa puhemies! Pohjois-Satakunnan susikanta lieenee tällä hetkellä jo yli 20 yksilöä, ja on myös muodostunut kaksi taikka kolme laumaa. Samalla ne ovat hakeutuneet kaiken aikaa yhä lähemmäs asutusta ja pihvoja, ja siksi kannanhoidollinen susien määrän vähentäminen on perusteltua. Ministeri Leppä viimeksi ennen joulua lupasi, että tänä talvena tämä kannanhoidollinen toteutuisi. Saimme sinne Kankaanpään seudulle kaatolupia, mutta ne eivät toteutuneet valitusprosessin vuoksi.

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

Nämä käsitteillä olevat aloitteet ovat kannatettavia, ja ne kannattaa ottaa käyttöön mitä pikimmiten. — Kiitoksia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäkelä.

15.05 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Minäkin kannatan näitä kaikkia kolmea laki-aloitetta.

Susialue on hirveän suhteellinen käsite sen suhteen, mitä se tarkoittaa. Itse asun suuren maakuntakeskuksen kaavoitetussa taajamassa, ja todisteellisesti kodistani on käynyt susi noin puolentoista kilometrin päässä. On se saattanut siellä kotipihassanikin käydä, vaikkei sitä tiedä, mutta kuva siitä on puolentoista kilometrin päästä tehtaan portilta.

Sinänsähän sudet ovat aina kuuluneet suomalaiseen luontoon ja suomalaiseen kulttuuri-perinteeseen. Meillä on paljon sanontoja: ”sus’ sentään”, ”hukka perii” ja niin edespäin. Mutta se, että susi kuuluu luontoon, on eri asia kuin se, että se kuuluisi ihmisten pihapiiriin. Ihmisten pihapiiriin ja kotieläinten luokse susi ei suinkaan kuulu.

Ihminen on suden yläpuolella ravintoketjussa. Niinpä on itse asiassa luonnollista, että ihminen hoitaa niin, ettei susi uhkaa ihmisen reviiriä. On luonnoton ajatus, että ihmisen pitäisi väistää suden tieltä. Päinvastoin susia on kaadettava tarpeeksi, että ne väistävät ihmisten tieltä — tämä on aivan luonnollinen järjestys. Lisäksi on luonnotonta asettaa ihminen lainsäädännöllä sellaiseen asemaan, että hän ei voi puolustaa koti- ja tuotantoeläimiään tällaista petoeläinuhkaa vastaan, tai pahimmassa tapauksessa edes itseään ja läheisiään. Tällainen laki ei voi olla oikeus eikä kohtuus, ja se on kumottava, ja on tehtävä sellaiset lait, että tämä puolustautuminen on mahdollista.

Puhemies Matti Vanhanen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.07.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 16.43.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 7 käsittelyä. — Mennään keskusteluun. Edustaja Kettunen.

16.44 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Viime vuosina olemme saaneet lukea paljon uutisia susien aiheuttamista vahingoista. Koti- ja tuotantoeläimiä on mennyt tuon tuosta susien suuhun. Susia eivät pysäytä petoaidat eivätkä karkottamisyritykset, vaikka näitä on pyritty tekemään. Kiitos siitä riistanhoitoyhdistyksille, että ovat talkoovoimin tehneet näitä petoaitoja maatalojen ihmisten hyväksi, mutta eivät nämä ole kaikkia petoja pysäyttäneet. Ne palaavat nimittäin aina takaisin.

Ihmisillä luulisi olevan oikeus puolustaa omaa omaisuuttaan, perhettään ja eläimiään. Nostan ihan muutamia esimerkkejä.

Viime vuonna pöytyäläisessä lampolassa tapahtui jo kolmas susien hyökkäys. Sillä kerralla 11 lammasta kuoli, kahdeksan sai vammoja ja kolme lammasta katosi. Lampolassa

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

ovat olleet öisin radio ja valot päällä. On asennettu valvontakamerat, ja petoaitaa on kolme kilometriä.

Pohjois-Karjalassa, mistä maakunnasta edustaja Hoskonen on kotoisin, Kiteellä sudet tappoivat kahdeksan lammasta viime syksynä.

Pohjois-Pohjanmaalla Liminganlahdessa sudet tappoivat 25 lammasta viime syksynä. Lampuri kertoi petovahinkojen olleen ihan ensimmäisiä. Lampuri on kertonut, että tulevaisuus pelottaa.

Viime kesän ja syksyn aikana sudet tappoivat Pohjois-Pohjanmaalla Rantsilassa kymmeniä nautoja. Karkotuslupa tuli, mutta sudet palasivat takaisin.

Pudasjärvellä sudet ovat tappaneet kymmeniä poroja ja satoja on kadoksissa. Kuusamossa sudet ovat viime vuonna tappaneet satoja poroja. Petovahinkojen takia näitä poroja saatiin ennätyksellisen vähän ruoantuotantoon.

Tässä tulikin esille jo aikaisemmissa puheenvuoroissa, kuinka monta miljoonaa, yli viisi miljoonaa, käytetään näihin petoeläinvahinkoihin.

Arvoisa puhemies! Nämä ovat vain muutamia esimerkkejä kymmenistä ja taas kymmenistä tapauksista. Ihmisillä ei ole oikein kunnon mahdollisuuksia puolustaa kotieläimiään tai lemmikkejään tai omaisuuttaan petoja vastaan ilman, että he saisivat suuren rikollisen leiman. Jos puolustaudut ja peto kuolee, niin automaattisesti alkaa tutkinta törkeästä metsästysrikoksesta ja asia menee sitä kautta sitten myös syyttäjän harkintaan. Näitä tapauksia olemme lukuineet useampia. Yksi tapaus sattui Kuhmossa, ja kyllä se on hankala tilanne jo sille metsästäjällekin siinä tilanteessa, kun se susi tai susilauma hyökkää oman metsästyskoiran kimppuun. Se on haasteellinen jo siinä vaiheessa, kun yrität puolustaa omaa metsästyskoiraasi, mutta karmeinta on sen jälkeen, kun sinä olet puolustanut ja ampunut sen suden, että sinua syytetään törkeästä metsästysrikoksesta ja tehdään semmoinen tilanne, että sinä olet iso rikollinen. Kodin ja eläinten puolustajan siis pitää elää monta viikkoa epämääräisessä tilanteessa, jopa pelossa, jännityksessä ja myös stressissä siitä, miten hänen käy, kun häntä nyt syytetään törkeästä metsästysrikoksesta, vaikka hän on omaa metsästyskoiraansa tai tuotantoeläintään puolustanut.

Puhemies! Vielä otan puheeksi myös tämän metsäpeurakannan, mikä tuli aikaisemmissa puheenvuoroissa esille. Meidän tulisi olla huolissamme myös tuolla Kainuun suunnalla siitä, että susipopulaatio on kasvanut historiallisen korkeaksi ja susitihentymäalueuttakin on näillä metsäpeuran syntymäalueilla ja vasomisalueilla, ja toivoisin, että tähän kiinnitetään huomiota. Totta kai on tämä MetsäpeuraLIFE-hanke myös käynnissä, mutta mikään muu ei pelasta tätä metsäpeurakantaa noilla alueilla kuin se, että me saisimme vihdoinkin ja viimein kannanhoidollisen metsästyksen myös noille selkosille.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Kinnunen, edustaja Kinnunen poissa. Edustaja Eestilä, edustaja Eestilä poissa. Edustaja Mäenpää, edustaja Mäenpää myös poissa. — Edustaja Mäkelä.

16.49 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Eräs tähän aihepiiriin liittyvä asia ja tulokulma, jota ehkä ei vielä ole nostettu esille ja joka ansaitsisi esille nostamisen, ovat aselupakäytännöt. Eli jotta voitaisiin metsästää susia kannanhoidollisesti tai ylipäänsä mitään metsästää, pitäisi olla metsästäjiä. Ja jotta voi olla metsästäjiä, täytyy olla aselupia, jollei sitten metsästetä tietenkin jousella, mikä on myös hyvä harrastus, mutta Suomessa ei laillisesti saa metsästää jousella sutta eikä muutakaan suurriistaa. Se tarkoittaa sitä, että meillä pitäi-

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

si olla nykyistä joustavammat ja paremmat aselupakäytännöt, jotta käytännössä ihmiset ohjautuisivat metsästyksen ja aseharrastuksen piiriin ja jottei kynnys siihen muodostuisi liian suureksi myöskään niille, jotka elävät kenties taajamamaisemmassa asutuksessa.

Tällä hetkellä metsästysseurat vanhenevat hyvää vauhtia, tai sanoisinko pahaa vauhtia, elikkä ikääntyvät. Jäsenet ikääntyvät, uusia ei kenties tule, koska maaseudulla ei elä niin paljon nuoria ihmisiä. Kaupungissa elävät nuoret ihmiset eivät helpostikaan ohjaudu näiden harrastusten pariin, joten kohta tullaan siihen tilanteeseen, onko meillä yleensäkin olemassa metsästäjiä riittävästi susien tai hirvienkään kaatamiseen. Jos meillä ei olisi riittävästi metsästäjiä hirvien kaatamiseen, oltaisiin vaikeassa tilanteessa, kun hirvikantaa kuitenkin pitäisi harventaa ihan liikenneturvallisuuksiinkin liittyvistä syistä. Eli me itse asiassa tarvitsemme metsästäjiä tässä maassa, ja metsästäjät tarvitsevat aseita, ja aseet tarvitsevat lupia.

Yleensäkin maailmantilanne on sellainen, että pitäisi helpottaa aseiden hankintaa ja käyttöä myös reserviläistoiminnan ja harjoitusten puolella. Elikkä kokonaisuudessaan soisinkin tämän tai viimeistään seuraavan hallituksen käynnistävän selvityksen siitä, millä tavalla suomalaiset saadaan pidettyä positiivisella tavalla aseissa liittyen juurikin tähän metsästykseseen, liittyen reserviläistoimintaan ja siihen, että aselupakäytännöt ovat sellaisia, että nämä toiminnot ovat käytännössä mahdollisia, ihmiset ohjautuvat tällaisten harrastusten pariin, etteivät ne häviäisi kokonaan näiden lupakäytäntöjen vaikeuteen.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 8. ja 9. asiakohdassa]

8. Lakialoite laiksi metsästyslain 90 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 5/2022 vp Markku Eestilä kok ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Edustaja Eestilä.

Keskustelu

15.07 Markku Eestilä kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä lakialoite on aika yksinkertainen. Se koskee metsästyslain 90 §:n muuttamista, ja nykyisessä pykälässä on oikaisu- ja muutoksenhakusäännökset. Poikkeuslupaa koskevassa asiassa valitusoikeus on sellaisella rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun edistäminen. Nykyään tämä tulkinta näkyy olevan aika hämärän peitossa myös hallinto-oikeuksilla, niin että jonnekin rekisteröity jonkunmoinen epämääräisen toiminnan omaava yhdistys voi näköjään vaikuttaa ja valittaa, vaikka sen ei lain mukaan välttämättä pitäisi olla mahdollista.

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

Tässä lakialoitteessa lisätään yksinkertaisesti tämän pykälän loppuun lause ”yhteisön paikallisen toiminnan on oltava aktiivista, todellista ja todennettavissa”, jolloin me pääsemme siihen asioiden tilaan, että paikalliset vaikuttajat ja ihmiset voivat sitten valittaa ja vaikuttaa mahdollisesti lopputulokseen.

Tämä valitusoikeus on aika periaatteellinen, isokin asia, sillä esimerkiksi voimassa olevassa luonnonsuojelulaissa yhteisöjen muutoksenhakuoikeus on rajattu alueellisiin ja paikallisiin rekisteröityihin yhteisöihin, joiden tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun edistäminen. Luonnonsuojelulain valmistelutyön perusteella näyttää siltä, että erityisesti ympäristöministeriö haluaa muuttaa lakia niin, että muutoksenhakuoikeus olisi kaikilla vastaavaa tarkoitusta toteuttavilla rekisteröidyillä yhteisöillä kautta maan. Tämä kannattaa nyt kyllä kansanedustajien huomioida, sillä sehän helposti johtaa siihen, että jos kuka tahansa voi valittaa mistä tahansa pelkästään perustamalla yhdistyksen johonkin kuntaan, niin kyllä siitä vaaraa aiheutuu ja oikeuslaitos kuormittuu kohtuuttomasti ja koko Suomi ja sen investoinnit pysähtyvät tai ainakin viivästyvät merkittävästi. Sen takia itse koen, että vaikka tässä nyt on metsästyslaista kysymys, niin halusin tehdä tämä aloitteen hieman herätelläkseni myös kansanedustajia, että ei kannata ihan mitä tahansa valitusoikeutta minkä tahansa lain yhteydessä hyväksyä, koska sehän johtaa ihan käsittämättömään lopputulokseen, niin kuin se osittain on jo johtanut, [Välihuuto perussuomalaisen ryhmästä] että käytetään väärin tätä valitusoikeutta [Petri Huru: Juuri näin!] ja jarrutetaan ihan asiallisia ja oikeudeltaan ja oikeusperustaltaan järkeviä ihmisten toimenpiteitä.

Ja kyllähän tässä, arvoisa puhemies, täytyy todeta, kun katsoo tätä vallan kolmijakoa — meillä on eduskunta, ja toimeenpano on hallituksella ja presidentillä ja tuomiovalta tuomioistuimilla — että kyllä jos näiden kolmen pitäisi mennä samansuuruisina, niin kyllähän tämä kansanvalta eli edustuksellinen demokratia minun käsitykseni mukaan alkaa olla aika heikoilla koko tässä porukassa. Kyllähän tämä susikysymys jo osoittaa sen, että kymmenen vuotta tätä on pyöritetty ja valtava on se suden työllistävä vaikutus ollut, [Petri Hurun välihuuto] ja jos joku luulee, että oikeastaan disinformaatio- ja informaatiota ja — sanoisinko suoraan näin — aivopesu ovat pelkästään Venäjän etuoikeus, niin erehtyy pahasti.

Otan esimerkiksi tämän Saunajärven kuuluisan keissin, jossa itsekkin jouduin keskitykseen ja maalitukseen — minua se ei suuresti haittaa. Mutta kun levitettiin tietoa, että siellä ei asu ketään ihmisiä, ja levitettiin vain sitä, että ammutaan susiparkoja, jotka siellä korvessa menevät, että se olisi jotenkin väärin, niin miksi Helsingin Sanomat, miksi Yle ja tiedotusvälineet, jotka vaikuttavat merkittäväällä tavalla kansalaisten mielipiteeseen, eivät kertoneet suoraan — tai miksi haastateltu entinen pannoittaja ei kertonut suoraan — sitä, että Kuhmossa Saunajärven alueella, Jonkerin alueella, joka on perinteisesti ollut oikeasti uhanalaisen metsäpeuran lisääntymisaluetta ja vasomisaluetta ja tavallaan sitä aluetta, mikä on metsäpeuralle luontaista, ei se oikeasti siellä voi enää viihtyä, kun ylitiheä petokanta — sekä karhukanta että ennen kaikkea ylitiheä susikanta, ilveskanta, ahmakanta — aiheuttaa sen, että ne eivät kerta kaikkiaan pysy sillä alueella hengissä ja joutuvat sieltä pakenemaan? Tämä on kyllä käsittämätöntä, että valtio uhraa rahaa metsäpeuran pelastamiseen, [Petri Hurun välihuuto] mutta ei pysty tekemään sitä ratkaisua, että poistaa ylitiheää petokantaa.

Edustaja Kettunen varmaan voi jatkaa. Itse joudun täältä poistumaan toiseen tilaisuuteen.

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

Tämä ylitieheä petokanta todennäköisesti johtuu siitä, että nimenomaan Kuhmon alueella on kymmeniä haaskoja ja ympärivuotista ruokintaa, jolloin tämä tiheä petokanta on epäluonnollinen. [Petri Huru: Juuri näin!] Ja jos tätä eivät tiedotusvälineet pysty tuomaan esille, että viimeiseen asti susia suojellaan ideologian tai jonkin muun syyn takia ja sillä aiheutetaan todella uhanalaisen metsäpeuran kuolema, niin minun mielestäni tämä on jo luonnontieteellisesti ja kaiken järjen mukaan täysin ristiriitaista toimintaa ja väärää toimintaa.

Eli kyllä tässä täytyy sanoa, arvoisa puhemies, että kyllä hallinto-oikeus ei ole ihan perillä nyt siitä, mitä näissä Riistakeskuksen poikkeusluvuissa on ollut takana, ja siellä on selvästi mainittu metsäpeura. Nyt tässä on tietämättömyyttä, ja sen takia haluan tässä eduskunnan pöytäkirjasta julistaa, että seison tämän mielipiteeni takana, mitä sanon. Ja jos yliopistotutkimukset tai peuratutkijat toista osoittavat, niin silloin sanon olevani väärässä, mutta epäilen, että en ole väärässä. [Petri Huru: Juuri näin! — Sebastian Tynkkynen: Hyvä puheenvuoro!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Könttä.

15.13 Joonas Könttä kesk: Kiitos, arvoisa puhemies! Ajattelen aika lailla samoin tässä kysymyksessä kuin edustaja Eestilä: faktojen on oltava faktoja, ja niistä johdettavat johtopäätökset sitten voivat vaihdella vähän henkilönkin mukaan, mutta ei meillä voi olla tilannetta, että ikään kuin mielikuvien pohjalta tehdään päätöksiä, saatikka lainsäädäntöä. No, onneksi näin ei ole ollut, mutta kyllä tämä julkinen keskustelu, johon edustaja Eestilä viittasi, oli kovin väritynyt.

Ylipäätään kun puhutaan suden kannasta ja suomalaisen suden kannasta, ollaan jo hie-
man hakoteillä. Meillä on Pohjolassa ja Venäjällä ja Suomessa sutta, sitä samaa sutta, ja ei se susi tuossa Venäjän rajalla passia esitä tai katso, onko hän nyt sitten suomalainen susi vai venäläinen susi. Tämä pitäisi ymmärtää, että susia asuu ja oleskelee koko Pohjolassa, niin Venäjällä, Suomessa, Norjassa kuin Ruotsissa.

Tuossa aiemmassa puheessani viittasin maa- ja metsätalousministeriön asetukseen. Tätä suden kannanhoidollista metsästystä on yritetty useita vuosia, ja tällä kuitenkin on aika laaja demokraattinen tuki ollut edellisillä kausilla ja nyt tällä kaudella tässä eduskunnassa. Vaikka kunnioitan ja arvostan ja pidän tärkeänä sitä, että meillä on vallan kolmijaon oppi voimassa, ihmettelen, etteikö, kun ministeri on tehnyt ministeriössään asetuksen, näitä päätöksiä voida sitten demokraattisesti saada voimaan. Totta kai on valitusoikeus, ja totta kai riippumaton oikeuslaitos ne katsoo, mutta kyllä tässä täytyisi jokaisella maalaisjärkeä olla, niin että myös saadaan demokraattisesti valittujen edustajien ja sitä kautta ministerin tekemä asetus aidosti voimaan.

Tuossa edustaja Eestilän lakialoitteessa otettiin kantaa myös läheisyysperiaatteeseen, ja mielestäni se on aivan perusteltu huomio, mitä tulee tähän valittamiseen. Kyllä tässä lakialoitteessa on totta se, että tämmöisellä laajemmin lainsäädännössä sovellettavalla läheisyysperiaatteeseen nojaavalla valittamisoikeudella olisi ehkä paremmin mahdollistettavissa se, että kun hankkeita — Eestiläkin viittasi muun muassa yrityksiin — mutta myös sitä lainsäädäntöä tehdään, niin se valitusoikeus olisi jollain tavalla rajattu. Se on tarkan keskustelun paikka, ja siinä on kysymys myös ihan demokratiamme perusasioista, mutta tämä valitusprosessi ja -rumba, joka tässä maassa on monessa asiassa, myös tässä susiasiaassa, valitettavasti estää toisinaan demokratian toteutumisen.

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

Kuten totesin, pidän vallan kolmijaon oppia erittäin suuressa arvossa, mutta kyllä meillä tässä vähintään tarkasteltavaa on, että tämä järjestelmä olisi järkevämpi.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hoskonen poissa. — Edustaja Tynkkynen.

15.16 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Tätä puheenvuoroa en olisi halunnut käyttää enkä varautunut sitä käyttämään, mutta kun tässä keskustelussa tuli nyt muutamia ei-perussuomalaisten kansanedustajien puheenvuoroja, joissa lähdettiin vertailemaan itse aluksi esittelemääni aloitetta ja sitten edustaja Kettusen myöhemmin tullutta aloitetta ja vertailemaan, kuinka siellä on niin paljon allekirjoituksia, niin tehtäköön nyt selväksi pöytäkirjoihin, miten tämä lakialoitteitten käsittely ja muodostus on mennyt.

Eli tein tämän aloitteen näistä pihasusista, ja tuttuun tapaan kaikki kansanedustajat sen pystyivät allekirjoittamaan. Ja sitten oli niin, että edustaja Kettunen ei sitä allekirjoittanut — aivan hyvin se on voinut mennä ohi, en sitä yhtään ihmettele, tämä on hyvin tyypillinen käytäntö eduskunnassa, että saattaa mennä niin sanotusti ohi. Sen jälkeen sitten hän teki itse ihan samasta asiasta samanlaisen lakialoitteen, ja se sai sitten enemmän allekirjoituksia, ja, no, minulla ei ollut mitään ongelmaa allekirjoittaa myöskin sitä. Se oli täysin samansisältöinen lakialoite kuin se omani. Sitten, kun vielä pyydettiin, olisiko mahdollista, että tätä omaa lakialoitetta ei otettaisi käsittelyyn ennen kuin edustaja Kettunen on päättänyt lopettaa oman keräämisensä, niin sanoin, että sekin on ihan ok, voidaan käsitellä samassa täysistunnossa.

Mutta jatkossa, riippumatta siitä, kuka edustaja laittaa liikkeelle minkäkin asian — enkä nyt viittaa erityisesti edustaja Kettuseen, vaan siellä teidän aloitteessanne on aika paljon allekirjoittajia, ja itse sitä työtä pidän hyvänä, että sinne tuli niin paljon allekirjoituksia — toivoisin, että jos joku asia tulee vireille, mentäisiin sen taakse riippumatta puolueesta ja edustajasta ja siitä, kuka sen on laittanut liikkeelle. Sehän eduskunnan asiakirjoissakin näyttää huonommalta, jos ajatellaan vaikkapa esimerkiksi ihmistä, joka haluaisi, että susien määrä lisääntyy: meillä on nyt käytännössä kaksi täysin samanlaista aloitetta, ja me voimme ottaa esille jommankumman niistä, mutta se, joka haluaa susia enemmän, voi ottaa sitten sen toisen aloitteen ja osoittaa, että hei, vain kuusi tai tyyliin seitsemän ihmistä on tämän takana, kun tämä aloite päätettiin saman tien tehdä uusiksi ja muut sitten allekirjoitivatkin sen toisen. Niin että ei tämä ole hyödyllistä, että ei mennä sen yhden taakse vaan tehdään sitten niin kuin oma siitä — tämä voi olla inhimillinen virhe, mutta tämä puheenvuoro oli pakko käyttää, koska tässä nyt eräskin keskustan edustaja, kuten muutama muukin, alkoi näitä vertailemaan.

Tämä oli tämä asian tausta, ja jatkossa toivon, että voidaan yhdessä allekirjoittaa aloite, kuka tahansa sen on laittanut liikkeelle. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

Puhemies Matti Vanhanen: Ja Kettunen.

15.19 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Täytyy ihan ensimmäiseksi kommentoida edustaja Tynkkynen puheenvuoroa. Se on juurikin näin. En tiedä, ovatko keskustan edustajat nostaneet esiin, kuinka monta allekirjoitusta itse kunkin lakialoite on saanut. Ehkä se tuli tuolta toiselta suunnalta esille, kuinka paljon allekirjoittaneen lakialoite sai kansanedustajien nimiä. Ei mennä siihen. Täytyy myös muistaa se, että näitä lakialoitteita on kirjoitettu myös aikaisemmillä kausilla. Ja täytyy nostaa tässä keskustelussa

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

esiin myös se, että edustaja Antti Kurvinen on tehnyt samantyyppisen lakialoitteen viime kaudella. Kun nämä hyvät lakialoitteet eivät ole aikaisemmin menneet lävitse, niin sitten niitä kierrätetään näin vaalikausittain. Tämänkin voi jokainen tarkistaa eduskunnan pöytäkirjoista ja aikaisemmista asiakirjoista. Siitä olen hyvin tyytyväinen, että nyt kun maa- ja metsätalousministerinä aloittaa Antti Kurvinen, niin varmasti nämä metsästäjien tärkeät asiat nousevat myös ministerin asialistalla ministeriössäkin esille, uskon näin.

Puhemies! Nyt käsittelemme tosiaan näitä tärkeitä lakialoitteita. Täytyy kiittää myös edustaja Tynkkystä, että hän on tehnyt aloitteen, ja myös edustaja Eestilää lakialoitteesta metsästyslain 90 §:n muuttamisesta. Tämän lakialoitteen peritarkoitushan on täsmentää, millainen yhteisö voi metsästyslain 90 §:n mukaan valittaa hallinto-oikeuteen riistaeläinten kaatoluvista.

Nythan me olemme nähneet sen, että kun viime joulukuussa maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä ansiokkaasti teki asetuksen suden kannanhoidollisesta metsästyksestä, niin heti kun metsästyks aloitettiin, näistä kaatoluvista — jotka kohdennettiin Suomenmaassa neljälle eri susitihentymäalueelle, joista yksi oli Kainuussa — valitti tällainen pieni joukko, joka ei välttämättä edes asu sillä alueella, mihinkä nämä kaatoluvat oli kohdennettu. [Sebastian Tynkkynen: Uskomatonta!] Tähän tulee saada täsmennystä.

Siitä olen kyllä hyvin kiitollinen, että edustaja Eestilä on tämän asian nostanut esille tämän lakialoitteen myötä. Ja kyllä minä toivon, että tälle aloitteelle löytyy myönteisyyttä. Jos se ei mene tällä vaalikaudella lävitse, niin toivoisin, että viimeistään seuraava eduskunta ottaa tämän asian voimakkaasti käsittelyyn. [Mauri Peltokangas: Erinomainen huomio!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäenpää.

15.22 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Tosiaan meillä on käsittelyssä täällä kolme pykälää peräkkäin, ja nämä kaikki koskevat metsästyslakia ja käytännössä susien kaatoluvia, ja haluan kannattaa kaikkia näitä. Mietin, miten minä puhuisin näistä asioista, mitkä ovat täällä salissakin nousseet jo esiin, ja ajattelin, että päätän hyvin lyhyeen tämän oman puheenvuoroni. Minulta joskus pyydettiin, että kirjoittaisin lehtiin näistä susista ja siitä, mitä näille pitäisi tehdä, ja sen voi yhdellä sanalla tiivistää tähän: arvoisa puhemies, lyijyä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Jari Kinnunen.

15.23 **Jari Kinnunen kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Vaikka olen virasta vapaana olevana luonnonvararikosten tutkinnanjohtajana eri mieltä joistakin edustaja Tynkkysen muutosehdotuksen perusteista ja varsinkaan tästä viimeisestä puheenvuorosta en ole välttämättä aivan samaa mieltä, olen samaa mieltä siitä, että niin sanottujen pihasusien tai muiden vahinkoa pihapiirissä aiheuttavien riistaeläinten kaatamisesta pakkotilassa ja/tai hätävarjelutilanteessa tulee olla selkeästi säädetty. Siihen ehdotettu pykälämuutos vastaa hyvin. Tämän säädöksen saaminen lakiin tulisi hyvin todennäköisesti vähentämään myös salametsästystä, jota nykytila oikeastaan ruokkii.

On kuitenkin niin, että Riistakeskuksen tulisi olla se taho, jolle ilmoitus kaadosta tulisi tehdä. Riistakeskuksella on kyky, taito ja kansalaiskuntokin tehdä arvio siitä, täyttääkö kaato lain kirjaimen vai onko syytä tehdä asiasta ilmoitus poliisille. Kaatojen määrä tullee jonkin verran nousemaan, mutta tuskin merkittävästi. Rikosilmoitusten määrää muutos tu-

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

lee todennäköisesti vähentämään, koska jos Riistakeskus tekisi alustavan arvion, ei poliisia välttämättä edes tarvita. Poliisin ei siis tule olla näissä tapauksissa ensimmäinen taho, jolle ilmoitus tehdään.

Mitä tulee Eestilän erinomaiseen lakialoitteeseen, on todettava, että nyt ympäristö- ja luonnonsuojelujärjestöistä on muodostunut ideologisia, usein vasemmiston ja vihreiden bulvaaniyhteisöjä, joiden perimmäisenä tavoitteena on puuttua yksityiseen omistukseen, yksityiseen harrastustoimintaan ja jopa ihmisten kotirauhaan ja henkilökohtaiseen koskemattomuuteen. Yksittäisellä ihmisellä ei ole taloudellisia mahdollisuuksia taistella näitä usein verovaroin tuettuja järjestöjä vastaan. Näin ollen mitään yleistä maanlaajuista valitusoikeutta ei näille yhdistyksille ja järjestöille tule antaa. Se johtaisi mielivaltaan. — Kiitos. [Keskustan ryhmästä: Hyvä puheenvuoro!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lundén.

15.25 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamisesta maassamme on puhuttu melko pitkään, kuitenkin ilman tulosta. Niin ikään Metsästäjäliitto esitti tänä vuonna metsästysaikaa tammi—maaliskuulle, mutta luvat myönnettiin vain 15 vuorokauden mittaisiksi. Hallinto-oikeudet ovat nyt evänneet kaikkien myönnettyjen poikkeuslupien täytäntöönpanon. Täten suden kannanhoidollinen metsästys on käytännössä estetty maassamme.

Arvoisa herra puhemies! Kuten tunnettua, myös asiaa koskeva kansalaisaloite on ollut käsiteltävänä jo yli vuoden eduskunnan koneistossa. Kansalaisaloitetta koskevassa eduskunnan lähetekeskustelussa 18. marraskuuta 2020 kansalaisaloitetta pidettiin laajasti yli puoluerajojen kannatettavana.

Arvoisa herra puhemies! Tähän samaan teemaan liittyvät nyt käsittelyssä olevat lakialoitteet, missä ehdotetaan lisättäväksi metsästyslakiin uusi, 19 a §, jolla selkiytetään oikeutta tappaa pihapiirissä vaaraa aiheuttava riistaeläin. Tällä hetkellä lainsäädäntö on puutteellinen, minkä vuoksi esimerkiksi uhkaavan suden tappamiseen sovelletaan rikoslain pakkotilasäännöstä. Yksilöidyllä lainsäädännöllä parannettaisiin edellytyksiä ihmisten elinkeinojen sekä suden rinnakkaiselolle. Ei muutenkaan ole hyväksi, että susi tottuu ihmisen hajuun pihapiirissä, jolloin sen luontainen arkuus poistuu. Tämä puolestaan mahdollistaa ikävien tapausten jatkumisen esimerkiksi metsästyskoirien menetysten muodossa.

Täten kannatan näitä kaikkia kolmea lakialoitetta, mitä me nyt käsittelemme.

Arvoisa herra puhemies! Lopuksi vielä totean, että metsästäjät tekevät mitä parhaita töitä muun muassa sekä luonnon monimuotoisuuden hyväksi että liikenneturvallisuuden parantamiseksi jokavuotisine hirvi- ynnä muine jahteineen. Esimerkiksi Somerolla kaadettiin tällä kaudella vajaa tuhat valkohäntäpeuraa, jotka ovat kantojen noustessa olleet sieläkinpäin jo todella iso ongelma. Kiitos paikallisille metsästäjille, hyvin tehty! — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hoskonen.

15.27 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Nämä susien kaatamiseen ja metsästyslupiin liittyvät lakialoitteet, kaikki, ovat erittäin hyviä ja erittäin hyvin perusteltuja. Edustaja Eestilä on tehnyt erinomaisen aloitteen, ja hän ymmärtää asian erittäin hyvänä metsästäjänä ja taitavana luonnon tuntijana, ja eläinlääkärinäkin hän varmasti tuntee tämän asian parhaiten meidän joukosta.

Mutta yksi asia minua tavattomasti häiritsee tässä susikeskustelussa. Kaikki lähti sillä hetkellä täysin väärille poluille, kun perustettiin tämä SusiLIFE-hanke, ja sen perusteella on nyt sitten valtava määrä rahaa sijoitettu. Yritetään totuttaa ihmisiä niin, että ihmiset totuisivat susiin ja hyväksyisivät heidät pihapiirissään. Se on ihan naurettava ajatus. Siis suurpeto. Kuinka moni vaikka helsinkiläinen rivitalon tai omakotitalon omistaja tykkäisi siitä, että susi majailee takapihalla, kun etupihalla lapset leikkivät? Aivan sairas tilanne on tämä Suomen tilanne. Ja sitten juttu on sillä keinoin, että pahinta tässä on vielä se, että paikallisten ihmisten oikeudelle elää ja kokea turvallista elämää ja elää turvallisesti omassa pihapiirissään ei anneta enää mitään arvoa, vaan jonkun yhdistyksen valitusoikeus on tärkeämpi.

Kerron yhden tarinan lyhyesti. Ystäväni ilomantsilainen eläkkeelle jäänyt rajavartija oli laillista metsästystä suorittamassa ihan laillisella metsästysalueella koiransa kanssa. Sinne tuli tämän SusiLIFE-partion kaksi miestä, joista toinen oli poliisi, toinen Metsähallituksessa riistanvartija. Seurasivat metsästystä siinä lähietäisyydellä ja katsoivat, että täällä mies metsästää. Eivät halaistua sanaa, mitään, tälle sanoneet. Sitten kun hän meni kotiin, tulivat perässä, pidättivät miehen: kolme päivää putkassa, kotietsintä, syytettiin laittomasta metsästyksestä, vaikka miehellä oli kaikki paperit kunnossa ja mies oli entinen valtion virkamies, valan tehnyt rajavartija, koko paikkakunnan arvostama, lakia kunnioittava, lakia valvova henkilö työtehtävissä ollessaan ennen eläkkeelle jäämistään, arvostettu paikkakuntalainen. Poliisit pidättivät hänet, kotietsintä tehtiin. Hänen vaimoan... Viime syksynä saman SusiLIFE-hankkeen partio, en tiedä olivatko samoja henkilöitä, pisti marjamatkalla olevan rouvan tarkkaan tutkimukseen siitä, onkohan marjamatkalla ehkä menossa tekemään suden salakaadon.

Jos Suomessa poliisien virkaosaaminen on tällä tasolla, että ihmisille tehdään kotietsintää, häiritään luonnossa liikkujia, marjastajia epäillään salametsästyksestä, rehellisiä kansalaisia yleensäkin lakien rikkomisesta, niin silloin ollaan kyllä menty sille tasolle, mitä olemme muissa maissa ennen nähneet. Onko todella niin, että kunniallinen kansalainen joutuu poliisin terrorisoimaksi niin, että ensinnäkin hänen metsästystään häiritään, sitten tehdään kotietsintä tekaistuilla perusteilla, aseet otetaan pois mieheltä ja hänen kunniansa häpäistään? Jos tämä on poliisitoimintaa — samaan aikaan, kun poliiseja itseään on syytetty huumekaupasta ja vaikka mistä — ja jos minä olisin poliisiylijohtajana tässä asiassa, niin minä pistäisin kyllä oman putiikin ensin kuntoon, ennen kuin lähtisin tavallisten ihmisten elämää häiritsemään.

Vielä yksi asia näissä susissa on äärimmäisen käsittämätöntä. Me olemme tässä talossa säätäneet kaksi lakia metsästyslaissa ja laissa vieraslajeista. Olemme sopineet ja säätäneet, että koirasudet eivät ole lainsuojaa nauttivia luontokappaleita, vaan ne voidaan poistaa milloin vain. Iso osa näistä susista on tällaisia hurttia, joista värinsä ja habituksensa perustella voi sanoa, että nämä ovat selviä koirasusia. Jos menet semmoisen ampumaan, voit saada siitä linnareissun. Nykyisen oikeuskäytännön mukaan todisteita on salattu, niin kuin se Perhon tapaus: Todisteet hävitettiin oikeudenkäynnin jälkeen. Henkilö, joka sai syytteen ja tuomion, ei voinut millään tavalla sen jälkeen puolustautua. Ja yksi epäilty teki vielä henkilökohtaisen ratkaisun, koska ei kestänyt sitä henkilökohtaista painetta, mikä häneen kohdistui rehellisenä ihmisenä. Tämähän on Suomen valtio tänä päivänä?

Poliisia arvostan suuresti, kun he tekevät oikeaa työtä valvoessaan yhteiskunnassa niitä lakeja, joita eduskunta on säätänyt, mutta ei se anna oikeutta terrorisoida kodin elämää tai laillisessa metsästystapahtumassa olevaa miestä viedä putkaan, pitää siellä kolme päivää ja

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

tehdä sen jälkeen kotietsintä. Jos Helsingissä vaikka tuossa Lasipalatsin kohdalla huomisaamuna poliisi rupeaisi pysäyttämään henkilöautoja, tutkimaan takakontteja, niin se homma loppuisi ensimmäisen varttitunnin aikana. Hesari kirjoittaisi valtavia otsikoita, miten täällä ihmisiä kohdellaan ja että tämä on poliisivaltio. Mutta Ilomantsissa näin ei ole.

Siis ihmisten kotipiiriä ei enää kunnioita viranomaisenkaan. Siellä saavat sudet olla ihan rauhassa vaarantamassa ihmisten hengen. Minä olen sanonut jo monta kertaa, että monta läheltä piti -tilannetta on ollut, mutta ei vain kukaan tunnu korvaansa lotkauttavan sille, että tämä tilanne on aidosti olemassa oleva ja vaarallinen.

Arvoisa puhemies! Halusin tämän puheenvuoroni pitää sen takia, että tänä päivänä poliisiviranomaisen arvostus maaseudun ihmisten elämää kohtaan on kovin alhaalla. Eihän ihmisiä voida rikollisina pitää. Syyttömyysolettama koskee meitä kaikkia yhtä hyvin kuin helsinkiläistä omakotiasujaa tai utsjokelaista omakotiasujaa tai rivitaloasujaa tai kerrostaloasujaa, joka voi ihan rauhallisesti elää omaa elämäänsä. Hänen rauhaansa kunnioitetaan, tai pitää kunnioittaa ja olettaa, että hän on rehellinen ja kunniallinen ihminen. Ja jos poliisi lähtee sitten jotain toimenpiteitä tekemään, pitää olla vahva näyttö siitä, että kyseinen kaveri on rikkonut lakia vahvasti. Siitä pitää olla vahva näyttö, ei pelkästään niin, että keski-ikä ohittanut naishenkilö menee marjasangon kanssa metsään puolukoita keräämään koiransa kanssa, koiran, joka ei ole ikinä ollut metsästyskoira vaan paremminkin seurakoira, joku puudeli tai mikä nyt olikaan, ja hänet otetaan luokalle ja tutkitaan, laukut tutkitaan, kysytään, oletko metsällä. Pitäisi nyt poliisimiehen nähdä jo varustuksesta, että kyseinen kaveri, kyseinen henkilö ei varmasti ole metsällä, vaan hän on menossa marjaan, kun satumoisin on marjankeruuvarusteet mukana, kerulit ja sangot ynnä muut. En tiedä, katsot tiinko kahvipulloon, oliko siellä kahvia vai mitä siellä oli.

Mutta kun tämmöiseksi elämä menee siellä maaseudulla, niin kyllä minä sanon, poliisipäällikkö, ylijohtaja, joka tätä poliisitoimintaa Suomessa johtaa, samoin poliisiministeri: jos tällaista sallitaan eikä kukaan siihen puutu, niin sitten ollaan niin pitkällä poliisivaltiossa, jotta ei mitään järkeä. Poliisilla on tärkeämpääkin tekemistä kuin tavallisten, rauhallisten, rehellisten ihmisten elämän häiritseminen [Petri Huru: Juuri näin!] taikka se, että joka päivä tekisi jonkun tämmöisen tempun.

Lopuksi, arvoisa puhemies, yksi esimerkki. Eräs henkilö haettiin Ilomantsissa kuulusteluun ja pidätettiin sen tautta, kun oli sattumoisin soittanut tällaiselle henkilölle, puhelintunnistietojen perustalla oli soittanut henkilölle, joka oli epäiltynä metsästysrikoksesta samoilla perusteilla. Siis hän oli soittanut tietämättä, mitä tämä kaveri, hänen ystävänsä on tehnyt. Hänetkin vietiin kuulusteluihin, ja mitä lie tehneetkään, kaikkea en edes tiedä.

Ei näin voi olla. Jos Suomi menee tällaiseen asentoon — ja sitten vielä tämä, mitä muuta on tapahtunut viime aikoina — niin kyllä olen hyvin murheella mielin siitä, mihin poliisitoiminta Suomessa on viime aikoina mennyt.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Peltokangas.

15.35 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on kolme lakialoitetta. Kaikkia kolmea arvostan kovasti — kiitokset edustajille Tynkkynen, Eestilä ja Kettunen. Lakialoitteet ovat samansisältöisiä, ja niissä käsitellään nyt lähinnä ongelmaa nimeltä susi Suomessa. Tästä aiheesta on käyty keskustelua pitkään, useilla hallituskausilla, ja tänä päivänä ollaan siinä tilanteessa, että ministeri Leppä on luvannut tuoda kannanhoidollisen

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

metsästyksen ja laittaa sen toimeen. Näin ei kuitenkaan ole käynyt. [Hannu Hoskonen: On käynyt, mutta estettiin!] Siinä kävi niin, että se keskeytettiin, ja odotamme sitä yhä.

Tilanne on vakava, koska tänä päivänä... Tässä ansiokkaasti edelliset edustajat ovat kertonut hyviäkin esimerkkejä, raskaita esimerkkejä siitä, mitä vaaraa kenties susi aiheuttaa. Omasta mielestäni susi on hieno eläin ja se kuuluu aarniometsiin yhtenä eläimenä muiden joukossa, mutta se ei kuulu pihapiiriin. Sen tehtävänä ei ole syödä ihmisten omaisuutta. Sen tehtävänä ei ole tappaa metsästyskoiria, seurakoiria, lampaita ynnä muita.

Minäkin kerron esimerkin: Minulla oli kaksi erittäin rakasta beagle-koiraa, molemmat nyt luonnollista tietä, pitkän elämän eläneenä ovat tuolla vipeltämässä ylemmillä laiturimilla. Eräänä päivänä tässä pari vuotta takaperin jos ei naapuri olisi tullut häiritsemään laumasta eronnutta sutta, niin koirieni tie olisi päättynyt siihen. Iso susi oli noolaamassa koirieni häkeillä ja häirittyä lähti siitä pois, mutta samoilla seuduilla ja monella seudulla Suomessa tällainen tilanne on johtanut siihen, että susi loikkaa sinne koppiin, syö aamu- tai iltapalan ja lähtee pois.

Täällä pöntössä on ollut erinomainen esimerkki siitä, että mikäli susi opetetaan ja sen sallitaan olla siellä ihmisten pihapiireissä ja asutuksen lähellä, se oppii hakemaan saaliinsa sieltä. Varsinkin ne kapiset ja laumasta erotetut yksilöt, jotka joutuvat sen sapuskansa yksin hakemaan — mistä helpompaa kuin sieltä koirankopilta tai -remmiltä. Se on järkyttävää, mitä me saamme tänä päivänä nähdä. Tälle asialle on tehtävä jotain. [Sebastian Tynkynen: Heti!]

Toisena esimerkkinä Pohjanmaalla Kuortane-niminen paikkakunta. Moni tietää: urheilupuisto, hieno paikkakunta, hienoa toimintaa — kiitoksia Kuortaneelle. Kuortaneen urheilupuiston vieressä, noin 50–70 metriä urheilupuistoa vastapäätä olevalta pellolta keskellä päivää, kun nuoret harrastivat siellä urheilutoimiaan, susi haki lampaita. Näin lähellä se peto pyöri.

Edustaja Hoskonen on tuonut usein hyvän esimerkin siitä, milloin tulee se tilanne, että me joudumme todellakin katumaan sitä, että me emme ole lähteneet oikeisiin toimenpiteisiin. Kannanhoidollinen metsästys on ehdottomasti saatava päälle. Oma mielipiteeni on sellainen, että... En nyt esitä tässä, arvoisa puhemies, eksaktisti, mutta näkisin niin, että olisi järkevää saada tämä suden kaato-oikeus nopeaksi. Meillä on erittäin pätevät riistanhoitopiirit ja metsästysseurat, erittäin luotettavia, osaavia ihmisiä, ammattilaisia, jotka kyllä kykenevät poistamaan tällaisen ongelmasuden sormia napsauttamalla, jos siihen luodaan lailliset oikeudet. Tämä on hyvin tärkeää.

Päätän tämän puheeni kansankielellä — joku voi paheksua sitä, mutta sanon nyt aivan suoraan. Minun mielestäni susi on turkiseläin. Jos se tulee häiritsemään ihmisiä, tekemään pahojaan, siltä pitää ottaa turkki pois. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.40.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 16.51.

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Seuraavaksi jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 8 käsittelyä. — Puhujalista onkin tyhjentynyt.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

9. Lakialoite laiksi metsästyslain muuttamisesta

Lakialoite LA 8/2022 vp Tuomas Kettunen kesk ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Keskustelu, edustaja Kettunen.

Keskustelu

15.40 Tuomas Kettunen kesk (esittelypuheenvuoro): Kunnioitettu herra puhemies! Susikanta on kasvanut räjähdysmäisesti viime vuosina joka puolella Suomea. Uusia havaintoja tulee ihmisiltä koko ajan. Viimeisin on tämän viikon maanantailta Pohjanmaan suunnalta, kun kolme sutta tuli vastaan lenkkeilijää, joka lenkkeilytti koiraa, Pohjanmaalla Sundomissa.

Puhemies! Lakialoite metsästyslain muuttamisesta: tällä lakialoitteella esitän, että metsästyslakiin tehdään uusi 19 a §. Uudessa 19 a §:ssä säädettäisiin, että lain muiden säännösten estämättä riistaeläimen pyytäminen ja tappaminen olisi mahdollista sellaisessa hätävarjelu- ja pakkotilassa, jossa riistaeläin hyökkää ihmisen tai kotieläimen kimppuun tai tulee ihmisten tai kotieläinten lähetyville ja välittömästi uhkaa ihmisten tai kotieläinten turvallisuutta.

Puhemies! Tällä lakimuutoksella varmistettaisiin, että erityisesti suurpetojen, esimerkiksi ahman, ilveksen tai suden, tullessa uhkaavasti ihmisten asuntojen pihalle ja muille lähistöille kansalaisella olisi selkeästi oikeus puolustaa itseään, perheenjäseniään ja kotieläimiään, kuten vaikkapa aitauksessa olevaa tuotantoeläintä tai pihassa kytkettynä olevaa koiraa. Samoin tämä esitettävä lakimuutos varmistaisi, että muun riistaeläimen, esimerkiksi hirven, metsästyksen aikana tapahtuvassa suurpedon yllättävässä hyökkäyksessä metsästyskoiran kimppuun metsästäjä saisi puolustaa omaa kotieläintään ilman tarpeetonta huolta seuraamuksista. Nythän on niin, että lähtökohtaisesti syytetään heti törkeästä metsästysrikkomuksesta.

Tämän uuden säännöksen nojalla tapahtuneesta riistaeläimen pyytämisestä ja tappamisesta tulisi viipymättä tehdä metsästyslain mukainen saalisilmoitus sekä ilmoitus poliisille tai Rajavartiolaitokselle. Toimivaltaiset viranomaiset tutkisivat aina pakottavassa tilanteessa tapahtuneen pyytämisen ja sen, ovatko olosuhteet olleet hätävarjelu- ja pakkotilamaiset. Mikäli riistaeläimen kaataminen todetaan tapahtuneeksi sellaisissa oloissa, jotka eivät vastaa uutta 19 a §:ää, seuraavat tästä teosta ihan normaalit rikosoikeudelliset, yllämainitut seuraamukset.

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

Suomen oikeusjärjestelmässä on olemassa yleiset hätävarjelu- ja pakkotilasäännökset. Ne ovat rikoslain 4 luvun 4 ja 5 §:ssä. Rikoslain 4 luvun säännökset oikeuttavat periaatteessa tappamaan suurpedon tai muun riistaeläimen välittömän ja pakottavan vaaran torjumiseksi. Joitakin päätöksiä syyttämättä jättämisestä onkin tämän perusteella tehty. Säännösten merkitys on kuitenkin epäselvä, ja vastuuvapausperusteiden kriteerit ovat väljät. Kokonaisarvio säännöksen soveltuvuudesta tehdään kussakin tapauksessa erikseen.

Puhemies! Kun tarkempia kriteereitä ei ole säädetty, on yleisellä tasolla hyvin vaikea arvioida, milloin riistaeläimen aiheuttamia vaaratilanteita voidaan torjua yleisten rikoslain 4 luvun säännösten nojalla. Arviointi tehdään aina täysimittaisen esitutkinnan jälkeen syyttäjän harkinnassa. Epäilyistä metsästysrikoksesta voi olla seuraamuksia epäillyn aseluville, mikä on sinänsä jo erittäin raskas seuraamus. Metsästäjien ja muiden maaseudulla asuvien oikeusturva edellyttää lainsäädännön täsmentämistä. Tässä lakialoitteessa esitetyn muutoksen säätämisen jälkeen rikoslain 4 luvun vastuuvapausperusteita voitaisiin soveltaa pakkotilassa tapahtuneisiin kaatoihin.

Arvoisa puhemies! Ruotsissa metsästyslain mukaan suden tai muun suurpedon saa tappaa, jos se on hyökkäyksellään jo aiheuttanut kotieläimelle vahinkoa tai sen tuleva hyökkäys on ilmeinen. Pedon saa tappaa myös, kun se on kotieläimille tarkoitettun aidatun alueen sisäpuolella ja on olemassa perusteltu syy olettaa sen hyökkäävän. Näissä tilanteissa uhkaavan eläimen saa tappaa kotieläimien omistaja tai haltija taikka henkilö, joka toimii heidän puolestaan.

Puhemies! Tälle lakimuutokselle on todella suuri yhteiskunnallinen tarve. Tavoitteeksi täytyy totta kai ottaa, että sudet saadaan takaisin metsiin, joissa niillä olisi elintilaa, ja tärkeintä on palauttaa niiden luontainen arkuus ihmisiä kohtaan. Susi kuuluu Suomen luontoon, mutta ei ihmisten pihapiiriin.

Haluan kiittää edustajakollegoita: 87 allekirjoitusta. Tämä on ensimmäinen lakialoitteeni, ja sitä myötä tämä on, puhemies, minulle henkilökohtaisesti historiallinen hetki.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Könttä.

15.47 Joonas Könttä kesk: Arvoisa puhemies! Keskustelu susista on ollut jo vuosien ajan pinnalla, ja hyvistä syistä. Ihmiset ovat huolissaan yhä lähemmäksi tulevien susien takia, jotka ovat menettäneet ihmisarkuutensa. Huoli on aito ja huoli on perusteltu.

Ei vanhempien kuuluisi pelätä lastensa koulumatkan turvallisuuden puolesta, eikä kenenkään pitäisi nähdä kotieläintensä tulleen susien tappamiksi. Itsekin metsästystä harrastavana olen surullisin mielin nähnyt susien raatelemia metsästyskoiria ja lukenut niistä. Koirat ovat paitsi tärkeä osa metsästystä myös perheenjäseniä ja luotettavia kavereita, ihmisten parhaita ystäviä.

Nykyinen susien suojelua korostava käytäntö on susi. Nyt käsittelyssä olevat lakialoitteet korostavat turvallista asumista maaseudulla, ihmisten ja kotieläinten turvallisuutta, valittamisen kohtuullisuutta ja kansainvälisesti ainutlaatuisen metsäpeurakannan suojelua.

Arvoisa puhemies! Nykytilanne on kestämaton, ja sudet on saatava kannanhoidollisen metsästyksen piiriin, kuten on toimittu karhujen kohdalla ja kuten on toimittu esimerkiksi Ruotsissa. Suomen Keskusta kannattaa susien kannanhoidollista metsästystä. Susien kannanhoidollinen metsästys vaatii mallin, joka kestää tarvittaessa oikeudessa ja josta tulee aidosti toimiva tapa hallita susikantaa. Näin mahdollistamme turvallisen asumisen maaseu-

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

dulla, kotieläinten säästymisen susien raatelulta ja koirien käyttämisen osana metsästystä myös jatkossa.

Puhemies! Seuraavana talvena olisi syytä mahdollistaa kannanhoidollinen metsästys. Nopea käsittely olisi tarpeen. Kannatan nopeaa käsittelyä, mutta tavoitetta susien kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistamiseksi ei kuitenkaan palvele se, jos käynnistetään metsästys nyt nähdyn talven tapaan, mikä lopulta kuitenkin kaatuisi oikeudessa. Tämä siirtäisi aloitteen — ja aloitteiden — tavoitteita kauemmaksi tulevaisuuteen. Tarvitsemme siis kestäviä malleja, ja meidän on löydettävä tällaisia kestäviä malleja, jotka läpi suomalaisen oikeusjärjestelmän tarkastelun tulevat myös hyväksytyinä.

Huolellinen valmistelu on tarpeen. Edellytän kuitenkin, että asia käsitellään mahdollisimman nopeasti. Suomessa ansaitaan turvallinen maaseutu. Suomessa ansaitaan metsästyksen mahdollistaminen myös metsästyskoirien kautta. On myös susien etu ja oikeus, että meillä on käytössä kannanhoidollinen metsästys, jolla luonnon ja ihmisen kestävä kanssakulku turvataan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hoskonen.

15.50 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Ensinnä lämpimät kiitokset edustaja Kettuselle loistavasta lakialoitteesta. Se on hänen ensimmäisensä Suomen kansan edustajana, mutta olen melko varma siitä, että se ei ole myös viimeinen, koska niitä toivon mukaan tulee meille tulevinakin vaalikausina vielä monia.

Ensiksi: Oma kantani susiasiaissa on yksiselitteisen selkeä. Susi kuuluu Suomen luontoon ihan yhtä lailla kuin sinne kuuluu esimerkiksi hirvi taikka mäyrä tai joku muu, mutta pihapiiriin se ei koskaan kuulu. Ja kun sudet ovat menettäneet tämän nykyisen laintulkinnan takia ihmispelon täysin, niin on otettu valtava riski, ja tällä menolla aiheutamme sen itse lainsäätäjinä tai olemme hyväksyneet hiljaa tämän muka-luonnonsuojeluihmisten suurella intohimolla ajaman periaatteen, että susi saa asua siellä, missä se haluaa.

Susi kuuluu metsiin, ei ikinä pihapiireihin. Se on villipeto, joka on niin valtavan voimakas, että... Olen metsämiesurani aikana, yli 25 vuoden aikana, muutaman kerran tuolla ihan villissä luonnossa törmännyt suteen tai useampiin susiin. Se on vaikuttava näky, ja yksinäinen ihminen tai pieni koululapsi niiden edessä on täysin voimaton. Ilman asetta ei ole mitään mahdollisuuksia. Se vaaratilanne tulee siitä, että kun susia on paljon, niin ruoan, ravinnon hankinta susilla muodostuu hyvin vaikeaksi tiettyinä aikoina vuodesta, jolloin ne tulevat pihapiireihin.

Ja vielä isomman riskin tekevät nämä koirasudet, joita on risteytetty koirien kanssa. Edustaja Kettusen luona kävin tuolla Kuhmossa, ja siellä sain tavata muun muassa henkilön, joka oli käynyt lopettamassa sellaisen koirasusien kasvattajan kasvattamat sudet. Tämä oli siis risteyttänyt luonnon villiä sutta isojen koirien kanssa. Siitä tein silloin aikanaan oikeusasiamiehelle kantelun. En ole ihan varma, onko oikeusasiamies koskaan lähettänyt viestiä poliisille tästä, pitäisikö tuo tutkia, koska tuollaisen villin eläimen vangitseminen ja risteyttäminen jonkin muun eläimen kanssa on laitonta touhua ja siinä samalla vaarannetaan ihmisten henkiä.

Tämän päivän maaseudulla elämä ei varmaan ole helppoa. Me tiedämme kaikki, mitä se on esimerkiksi maatalouden piirissä työskenteleville ihmisille, maanviljelijöille, joiden elanto on tänä päivänä hyvin niukkaa. Ja sitten kun vielä tällaisilla tekaistuiilla haittatekijöillä tehdään ihmisten elämä vaikeaksi, niin onhan se tavattoman väärin.

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

Todellakin, kuten edellisessä puheenvuorossa sanoin, Suomessa on tapahtunut monia läheltä piti -tilanteita, joissa pienen lapsen henki on ollut aivan onnenkantamoisen varassa — se, että hän ei ole joutunut suden suuhun. Aina sanotaan, että 1800-luvulla edellisen keran jossakin Turun seudulla joku lapsi joutui suden suuhun. Niitä on tapahtunut Venäjällä useinkin, viime vuosinakin ihan, niistä vain ei paljon puhuta. Jostain syystä ne eivät tuonne valtakunnan median sivuille koskaan pääse. Sanoisinkin, että pahinta tässä on se, että jotkut ihmiset katsovat oikeudekseen olla parempia ja sen jälkeen kertoa, miten toisten tulisi elää ja vaarantaa oma henkensä, ja sitten luoda sellainen tilanne lainsäädäntöä hyväksi käyttäen, että ihmisten elämä menee hyvin vaikeaksi.

Olemme nähneet nyt viime viikkoina, mitä maailmassa tapahtuu. Ja arvostan joka ainoaa suomalaista kotia, joka ainoaa kotipihapiiriä: jokaisen ihmisen turvallista elämää arvostan yli kaiken. Miksi se ei yllä sitten maaseudun ihmisten perhepiiriin tai kotipiiriin? Sen pitäisi nauttia kotirauhaa, ja heillä pitäisi olla oikeus siihen, että saavat elää turvallista elämää omalla pihamaallaan. Eihän ole oikein, että... Tiedän tapauksia, moniakin tapauksia, että nykyisien susikantojen aikana lapset eivät ulkona saa yksin leikkiä enää, vaan aikuisen ihmisen pitää olla mukana katsomassa, ettei ikävästi käy, jos susi on lähellä.

Susien liikkuminen pihapiirissä on ihan arkipäiväistä tänä päivänä. Tätä vain ei tahdota tässä maassa uskoa. Kuvitellaan, ettei se hukka siellä ihmisille vaaraksi ole. Monta läheltä piti -tilannetta on ollut, mutta ei tunnu sekään enempää ministeriön virkamiehiin kuin meihin poliitikkoihinkaan vetoavan — muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta, tietenkin. Toivoisin, arvoisa puhemies, hartaasti, että tämä ihmisten elämän arvostus tulisi paljon korkeammalle tasolle kuin se tässä maassa tällä hetkellä on. Arvostan elämää yli kaiken. Sen varjeleminen ja suojeleminen ja turvallinen elämä on kaikkein tärkeintä, mitä me tässä talossa voimme ihmisten elämän hyväksi tehdä.

Tällä kertaa edustaja Kettuselle lopuksi vielä suuret kiitokset erinomaisesta lakialoitteesta, ja toivon, että näitä samantyyppisiä tulee lisääkin ja saamme tämän vaikean asian hoidettua. Ja se edustaja Kettusen mainitsema malli, miten Ruotsissa tämä asia hoidetaan, on aivan loistava esimerkki. Näin se tulee hoitaa, niin että ne sudet, jotka pihapiiriin pyrkivät, poistetaan susikannasta. [Petri Huru: Lopullisesti!] Samallahan aiheutetaan se terve ilmiö, että susilauma taas tällä keinoin hankkii toiminnallaan itselleen ihmispelon: susi tietää, että tuonne ei ole menemistä. Jos se juoksee tuolla metsällä vapaana, katselemassa maisemia ja hankkimassa päivittäistä elantoa, niin siitä vaan, se on ihan oikein. Mutta kun se pyörii pihapiireissä ja se hyväksytään näin yleisesti ja siitä tehdään jopa valtion ja EU:n varoin kustannettu hanke, SusiLIFE-hanke... Tätäkin SusiLIFE-hankkeen rahoitusta on moni metsästäjä yrittänyt saada selville. Mutta onhan se nyt kummallinen maa, tämä Suomi, kun monista asiakirjapyyntöistä huolimatta tätä suunnitelmaa ja rahankäyttöä ei ole kerrottu. Se on salattu.

Näin toimitaan jossakin muussa maassa kuin Suomessa. Olemme nähneet viime päivinä tapahtumia, kun valtiovalta tekee mitä haluaa: mitä siinä tapahtuu niissä maissa, kun sitten tätä voimaa käytetään viattomia ihmisiä vastaan. Tämä asia ja se asia eivät ole yhteismittalaisia tietenkään. Mutta silloin, kun avoin yhteiskunta heitetään romukoppaan ja lähdetään menemään näitä pimeitä teitä pitkin, vaikka vähäisessäkin asiassa, ja tämä ”transparency” unohdetaan, niin näin siinä sitten käy.

Toivottavasti tämä puheeni herättäisi ajatuksia edes joissakin korkeimmissa viranomaisissa ja oikeusasiamiehessä ja oikeuskanslerissa. Eivät näin voi asiat olla, että ihmisen hen-

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

gen vaarantaminen alkaa olla joillekin järjestöille jopa, en sano harrastus, mutta se on tavoite näköjään, kun siihen pyritään näin aktiivisesti valtion varoilla.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Tynkkynen.

15.57 Sebastian Tynkkynen ps: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Erinomainen puhe edustajalta. Tuohon edelliseen puheeseen, minkä käytitte, ehkä sen verran vain haluaisin sanoa, että toivoisin, että kiinnitämme täällä eduskunnassa huomiota siihen, miten puhumme asioista. Kun mainitsitte, että poliisi terrorisoi, niin ymmärrän sen tuskan, mitä nämä tietyt tilanteet tuovat, mutta kun meillä lainsäätäjillä on vastuu siitä, minkälaista lainsäädäntöä me tehdään, jonka pohjalta sitten se tulkinta lähtee muodostumaan, niin me ei voida tavallaan välttää sitä meidän omaa vastuutamme ja sitten pistää sitä toisten niskaan ja käyttää semmoisia termejä, että ”poliisi terrorisoi”. Terrorisointi on sitä, että... Me tiedetään kaikki, mitä se määritelmä tarkoittaa, ja se on aika hurja juttu.

Meillä yhteiskunnassa on ollut aika paljon puhetta poliiseihin liittyen ja tietynlaista demonisointia, mutta esimerkiksi sananvapauteenkaan liittyen ei poliisi — uskon näin — haluaisi välttämättä kaikkia Facebook-kirjoituksia tai muita syynätä siellä, mutta se joutuu tekemään sen esitutkinnan ja koppaamaan ihmisiä, koska meidän lainsäädäntö on semmoista. Mutta minä en voi syyttää silloin poliisia siitä, että se on poliisin terrorisointia. Tai vaikkapa Elokapinan suhteen oli tätä, että poliisi korjaa tieltä pois, ja ihmisillä on tarve syyttää poliisia, kuinka he ovat niin julmia. Kun yhteiskunnassa on paljon tämmöistä puhetta, niin yritetään olla tarkkoja sen suhteen, että kun poliisit takaavat meille oikeusvaltion sen pohjalta, mitä me itse ollaan päätetty lainsäätäjinä, niin tavallaan annetaan heidän tehdä heidän työnsä, ja sitten kun me nähdään, että lakia vaikkapa sovelletaan meidän mielestämme väärällä tavalla tai että koko laki on väärin, niin otetaan me itse se vastuu ja lusikka käteen ja muutetaan sitä lainsäädäntöä, mutta ei tavallaan puhuta siitä, että poliisit terrorisoivat. Se on aika rajusti sanottu.

Mutta muuten, edustaja Hoskonen, erinomaista ja painavaa puhetta, niin kuin teiltä yleensä on totuttu kuulemaan. Kiitos siitä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kettunen.

15.59 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Tänään on käytetty hyviä ja ansiokkaita puheenvuoroja aihealueeseen liittyen. Ehkä se suurin asia tässä nyt — joka on tuotu jo esille — on se, että rehellisesti kuultaisiin ja todettaisiin se, mitä maaseudun asukkaiden suunnalta on meidänkin suuntaan tuotu viesteillä esille, eli maaseudun asukkaita huolestaa tämä kasvanut susipopulaatio ja se, minkälaista pelkoa sudet aiheuttavat maaseudulla. Se huoli on aiheellinen, ja se pitää ottaa tosissaan.

Edustaja Peltokangas käytti hyvän puheenvuoron. Siinä ei tullut tarpeeksi hyvin ilmi se, että kun suden kannanhoidollinen metsästysasetus saatiin tähän maahan aikaan viime vuoden lopulla joulukuussa maa- ja metsätalousministeri Lepän toimesta — nyt täytyy vielä muistuttaa — niin eihän sitä kannanhoidollista metsästystä millään poliittisella tavalla laitettu jäähyllä, vaan hallinto-oikeus pisti toimeenpanokieltoon nämä kaikki kyseiset 18 sudenkaatolupaa. Ja siitä olen edelleenkin tyytyväinen, että edustaja Eestilä teki tähän asiaan liittyen lakialoitteen, jonka puolesta kyllä liputan ja toivon sille kannatusta.

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

Edustaja Eestilä toi esille myös sen, kun tästä kannanhoidollisen metsästyksen aloittamisestahan käytiin isoa keskustelua myös mediassa. Yle, Helsingin Sanomat nostattivat yhden tietyn alueen ja yhden tietyn susilauman, mihinkä kohdennettiin näitä kannanhoidollisia metsästyslupia, eli Saunajärven alue ja Saunajärven alueen susilauma tulivat aika isostikin esille. Kyllä saman huolen tuon esille, minkä edustaja Eestiläkin toi, että ihmettelen, minkälaista disinformaatiota asian osalta tuotiin valtamedioissa esille. [Petri Huru: Kyllä!] Siellä tuotiin esille myös edustaja Eestilän sukulaissuhteet ja annettiin ymmärtää, että me kansanedustajat jollain tavalla ollaan junailtu tämä kyseinen kannanhoidollinen metsästys sinne kyseiselle alueelle, vaikka tähän ei millään tapaa pidä paikkaansa. Olen siitä hieman huolestunutkin, että tällaisista disinformaatioista pystytään tässä ajassa tekemään, ja jos tehdään vääristynyttä uutisointia, niin miksi sitä ei sitten lähdetä korjaamaan?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Hoskonen.

16.02 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Kiitoksia hyvistä puheenvuoroista. — Siitä, mitä edustaja Tynkkynen äsken hyvässä puheenvuorossaan totesi: pahoittelen, jos joku siitä yhdestä sanasta mielensä on pahoittanut. Terrorisointi-sana on varmaan liian vahva siihen, ja pahoittelen virhettäni. Ei se niinkään voi olla, että maaseudun ihmistä hänen suorittaessaan laillista harrastusta, esimerkiksi metsästystä taikka marjamatkaa, joka on yhtä laillinen toimenpide, mennään häiritsemään sillä perusteella, että hän olisi muka salametsällä — henkilö, joka varmasti on ihan silmin nähden aivan laillisella asialla. Jos kyseinen henkilö häiritsee naapurin rauhaa taikka ajaa humalapäissään autolla, on itseltään selvää, että poliisi ottaa hänet kiinni ja palauttaa lailliselle tielle. Se on poliisin aivan oikeaa työtä, ja sitä lämpimästi aina kannatan.

Ei se niinkään voi olla, että maaseudun ihmiset joutuvat elämään pelossa. Sielläkin on tapahtunut kymmeniä semmoisia tilanteita, että on metsästyksenjohtaja soittanut poliisille, että meillä alkaa hirven metsästys tai karhun metsästys huomisaamuna kello kuusi, ja ilmoittanut paikan, missä kokoonnutaan, että tulkaa tarkastamaan meidän luvat ja aseet, että ne ovat kunnossa — ei tulla, vaan sitten kun on passiketjut valmiina, tullaan sinne juuri metsästyksen hetkellä, jolloin koira on haukussa ja saalis on lähestymässä passiketjua, sitten tullaan tarkastamaan passeja ja pidetään meteliä, tullaan tarkistamaan aseita ja lupia ja kysellään kovaäänisesti, mitä tapahtuu. Se on metsästyksen häirintää. Se on laissa kielletty. Pitäisi se nyt poliisin tietää, kun sen näinkin yksinkertainen kansanedustaja kuin allekirjoittanut tietää. Mutta ei näköjään tiedetä.

Kannatan lämpimästi viranomaisyhteistyötä. Olen sen vankkumaton kannattaja ja rehellisen menon kannattaja aina, mutta ei se voi niinkään olla, että poliisi ottaa siinä tapahtumassa ohjat käsiin ja häiritsee laillista toimintaa. Kaikki maaseudun ihmiset aivan varmasti kunnioittavat lakia. Jos joku siellä lakia on rikkonut, totta kai hänet pitää saattaa tutkittavaksi, paperit syyttäjälle ja sitten tuomioistuimeen. Näinhän se menee. Mutta ajatelkaa rehellistä ihmistä, joka on elämäntyönsä tehnyt vaikka sairaanhoitajana ja menee marjamatkalle seurakoiransa kanssa, jonkun puudelin kanssa, ja kerää puolukoita kauniina syyspäivänä, niin siinä aika pahasti loukataan hänen oikeuttaan, kun mennään laukkuja tutkimaan, että oletko ehkä salametsällä. Pitäisi se nyt nähdä ilman apuvälineitäkin, että kyseinen henkilö ei varmasti ole metsällä eikä ole vaaraksi kenellekään. Siinä on ihmisen monta seuraavaa päivää pilalla ja lopullinen mielipaha viranomaisen toiminnasta aiheutunut. Jos tällaista on tyyliä, niin sitten kyllä hieman ihmettelen, mihin tämä maailma on menossa.

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

On tässä maailmassa väärintekijöitä, rikollisia ja vaikka ketä, jotka ovat selvästi rikkoneet lakia tai tehneet törkeitä rikoksia, ja mitä minulle on tietoja tullut, niin valtava määrä rikosilmoituksia vakavista rikoksista on tehty ja niitä ei koskaan tutkita. Mutta näköjään Suomi on tämmöiseksi mennyt, enkä mahda sille mitään vaan olen vain hyvin pahoillani ja hyvin pahoillani niidenkin ihmisten puolesta, jotka ovat tämmöisen epäoikeudenmukaisen kohtelun kohteeksi joutuneet. Näin ei saa jatkua.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, ja edustaja Huru.

16.05 Petri Huru ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Täällä on tänään näiden metsästyslain muutosaloitteiden yhteydessä mainittu nämä MetsäpeuraLIFE- ja SusiLIFE-hankkeet. Kokonaishinta tälle SusiLIFE-hankkeelle on tyylisiin 5,5 miljoonaa euroa, MetsäpeuraLIFE-hankkeelle 5,16 miljoonaa. Kun petovahinkoja korvataan yli viisi miljoonaa, parhaimmillaan lähemmäs kymmentä miljoonaa ovat olleet petokorvaukset, niin ovathan nämä käyttävät summatkin todella suuria, ja voi ehkä kysyä niiden järjenperäisyyttä ja sitä, kasvatammeko metsäpeuroja sudelle ruoaksi ja käytämme kymmeniä miljoonia rahaa näihin.

Mitä tulee tähän SusiLIFE-hankkeeseen ja tähän siedättämiseen ja yhteiselon turvaamiseen suden ja ihmisen välillä, niin näkisinkin, että tätä siedätystä tulisi suunnata myös tänne suojelutaholle siltä osin, että kannanhoidollisen metsästyksen yhteydessä tai poikkeusluvilla voidaan susia myös poistaa eli tappaa. Myös tässä olisi käsittääkseni siedätykselle hyvinkin paljon tarvetta.

Täällä mainittiin myös nämä niin sanotut kuvaushaaskat, ja olen myös siitä samaa mieltä, että niiden kohdalla tulisi kyllä pohtia vähintäänkin sitä, olisiko ne syytä kieltää ainakin metsästyskauden ajaksi, koska esimerkiksi karhunmetsästyksessä ne aiheuttavat tiettyä ongelmaa: jos tulkitaan niin, että on metsästys aloitettu läheltä haaskaa tai ajo on mennyt haaskan läheltä, niin siitä taas poikii syytteitä laillisen metsästyksen harrastajalle. Eli tämä tulisi omana asianaan kyllä ottaa käsittelyyn. Toivottavasti tässä voimme tehdä jopa yhteistyötä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Mäkelä.

16.07 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Vielä pari sanaa lainsäädännöstä ja oikeudenkäynnin käytännöistä näihin susiasioihin liittyen. Se on tietenkin selvää, että suden luvaton kaato on luvaton kaato, se on väärin ja laitton teko, ja siitä pitää jollain tavalla rangaista. Mutta se on kyseenalaista, ovatko nämä rangaistukset järkevässä linjassa muista rikoksista saatavien rangaistusten kanssa. Suden laitton kaato on lähtökohtaisesti törkeä metsästysrikos, josta voidaan tuomita jopa neljä vuotta ehdotonta vankeutta. Käytännössä oikeuskäytännön mukaan ne rangaistukset voivat hyvinkin olla ehdollista vankeutta. Ja jos verrataan sitä esimerkiksi ihmisen pahoinpitelyyn, niin kyllä ihminen aika huonoon kuntoon täytyy hakata, että sellaisia rangaistuksia saa kuin mitä saa suden laittomasta kaadosta. Eli oikeuslaitos voisi noudattaa jonkinnäköistä suhteellisuuspäätettä näiden sinänsä väärin tekojen rankaisemisessa.

Sitten taas kun puhutaan näistä mahdollisesti luvallisista itsepuolustustilanteista, joissa susi kaadetaan omaisuuden, kotieläinten, ihmisten suojelemiseksi, niin edelleenkin lähtökohta on se, että poliisi epäilee niissä törkeää metsästysrikosta. Eli jos joku lähtee sellaiseen toimeen, hän riskeeraa metsästysharrastuksensa, aselupansa ja kenties jopa oman va-

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

pautensa, jos todettaisiin, että hän olisi syyllistynyt tähän törkeään metsästysrikokseen. ”Riistakeskus ohjeistaa,” — suora lainaus Maaseudun Tulevaisuuden artikkelista — ”että ihmistä lähestyvää sutta on yritettävä karkottaa käyttämällä kovaa ääntä, käyttäytymällä pelottomasti ja tehden itsestään niin ison kuin mahdollista. ’Jos susi yrittää purra sinua tai koiraasi, sinun tulee huutaa, potkia ja lyödä niin paljon kuin voit’, järjestön oppaassa ohjeistetaan.” Tämä kuulostaa kohtuullisen absurdilta puheelta, kun puhutaan kuitenkin koiraa huomattavasti vaarallisemmasta suurpedosta, jota vastaan ei tiukassa paikassa aikuisenkaan ihminen juuri pärjää. Tässä tulee mieleen se, kun vihreät vaativat hanhille laskeutumisopastusta niille omistetuille pelloille. Pitäisikö meidän palkata jonkinnäköisiä susiohjaajia sitten näitä susia ohjaamaan, etteivät ne olisi niin ilkeitä ihmisiä ja kotieläimiä kohtaan? Eli tässä keskustelussa mennään vähän absurdeihin mittasuhteisiin, kun käydään puhumaan, että täytyisi näyttäytyä sutta kohtaan mahdollisimman pelottavalta. Minulta se ei ainakaan onnistuisi, näyttäytyä sutta kohtaan pelottavalta. En tiedä, keltä muulta se onnistuisi. Eli vähän maalaisjärkeä näihin asioihin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 16.10.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 16.51.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 9 käsittelyä. — Keskusteluun, edustaja Kettunen.

16.52 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Vielä kerran kiitoksia kaikille teille edustajille, ketkä allekirjoititte tämän tärkeän lakialoitteen.

Tässä on tänä iltana käytetty hyviä puheenvuoroja. Ehkä jatkan vielä siitä, että kun tuossa aikaisemmassa puheenvuorossani toin esille susitihentymäalueet ja tuolla meillä Kainuussa syy- ja seuraussuhteitakin etsitään siihen, minkä takia susipopulaatio on kasvanut noinkin suureksi ja kuinka se on noin ennätysnopeaakin, niin varmaan taustalla voi olla haaskaruokinta. Meillä Kuhmossa, pelkästään Kuhmon alueella — 5 500 neliökilometriä, erämaakaupunki — pelkästään meidän kaupungin alueella on 47 haaskaruokintapaikkaa. Minä ymmärrän sen, että myös matkailuyrittäjien kannalta on hyviäkin toimenpiteitä haaskaruokinnan suhteen, mutta näitä haaskoja alkaa olla näin paljon, ja kun haaskaruokinnan osalta katsotaan sitä määrää, kuinka paljon sinne erämaahan ja metsiin kuljetetaan haaskoille ruokaa, niin se on aika iso määrä. Paikallislehti Kuhmolainen uutisoi, että jopa 21 tonnia on kuskattu aikaisempana vuonna haaskaruokinnalle kalanperkeitä, mitä se nyt ylipäättänsäkin on. Tämä tietyllä tapaa varmasti aiheuttaa sen, että susi saa vähän liiankin helposti ravintoa näitten haaskojen kautta, ja sitä kautta sitten myös susien lisääntyminenkin on varmasti helpompaa. Ja tästä syystä, kun sitten tätä kannanhoidollista metsästystä ei pystytä harjoittamaan, niin susitihentymä on päässyt kasvamaan tuolla Kainuun selkosilla.

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

No, nythän tähän tilanteeseen yritettiin vaikuttaa. Siitä olen tyytyväinen, että näitä kannanhoidollisia metsästyslupia sinne Etelä-Kuhmoon saatiin. Harmikseni ja harmiksemme — se nyt vielä kerran muistutetaan — hallinto-oikeushan kumosi nämä kannanhoidolliset metsästysluvut. Näistä valitettiin. Se on vieläkin harmillisempaa, että valittajina näissä tilanteissa ovat olleet yhdistykset ja toimijat, jotka eivät toimi siellä paikkakunnalla, elikkä tässä tullaankin siihen kysymykseen, onko tämä ollut jotenkin jopa tahallista haitantekoa näitten kyseisten lupien osalta.

Mutta, puhemies, tänään on käyty hyvää keskustelua. Kiitän siitä, ja toivon, että nämä aloitteet etenevät jo tämän vaalikauden aikana.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Kyllönen.

16.55 Merja Kyllönen vas: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kiitoksia edustajakollega Ket-tuselle hyvästä aloitteesta, jonka itsekin allekirjoitin.

”Hätävarjelu- tai pakkotilassa” — olen aika monta kertaa törmännyt keskusteluissa siihen kokonaisuuteen, että Kainuussakin meidän kotiselkosilla ihmiset ovat aina eläneet rin-ta rinnan luonnon kanssa eikä siellä ole ollut mikään järjestelmällinen ajatus, että kaikki pedot pitäisi sieltä hävittää. Mutta se iso keskustelunaihe on noussut ja syystäkin, onko oi-keus puolustaa omaa omaisuuttaan, onko oikeus puolustaa itseään sellaisissa tilanteissa, joissa joutuu vastakkain sen tosiasian kanssa, että peto ei tunnista sen inhimillisen toimin-nan rajoja vaan tulee ihmisten omaisuuden kimppuun, oli se sitten lemmikki, metsästys-kumppani tai eläin siinä suhteessa, että kasvatetaan hevosia, kasvatetaan poroja, kasvate-taan lampaista tai muita eläimiä.

Ehkä kaikkein mielenkiintoisinta on se, kun näitä laskentoja ja muita järjestelmiä teh-dään: en tiedä, kuinka tarkkaan sitten huomioidaan se, että rajaseuduilla se rajan yli tapah-tuva liikenne näiden petojen osalta on myöskin aika laajaa. Elikkä meillä käydään vähän niin kuin paikallisella McDonald’illa tai Hesburgerissa sieltä raja-aidan takaa syömässä ja palataan sitten sinne omille kotikonnuille.

Voin sanoa kyllä kokemuksesta, että mitään kauhean auvoisaa ja rauhaisaa rinnakkais-eloa tämä ei enää tämän petokysymyksen osalta ole, ja sen takia, jos meiltä puuttuvat ne lailliset pelisäännöt, lailliset toimintasäännöt, niin valitettavasti ihmisille ei jää mitään muuta mahdollisuutta kuin ottaa oikeus omiin käsiinsä ja päättää itse ne ratkaisut omalta kohdaltaan, ja tämä nyt on kaikkein järjettömin lopputulema, mihin me tässä systeemissä päädytään. Mutta sitä voi hyvin miettiä, jos tänä päivänä meidän järjestelmässä alkaa saa-da jo isommat rapsut siitä, että päätyy petojen kanssa vastakkain ja joutuu puolustamaan omaa omaisuuttaan, suorittaa radikaalin teon, menettää tekovälineet valtiolle ja saa isot sa-kot ja parhaassa tapauksessa vielä isomman tuomion kuin siitä, että olisi vihapäissään vaika paukaissut jonkun toisen ihmisen hengiltä. En nyt vertaa näitä asioita sillä tavalla, että tarvitsisi jonkun kirjoittaa, että nyt se Kyllönen ei siellä taaskaan ymmärrä näitten asioitten suhdetta, mutta jos tätä meidän oikeusjärjestelmää katsoo, niin ei tässä kyllä ihan kaikki palikat ole kohdillaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: — Edustaja Aittakumpu.

16.58 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Suurimmalle osalle suomalaisista lienee selvää, että maamme susikantaa ja petokantaa yleensäkin pitää pystyä nykyistä pa-

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

remmin säätelemään. Olemme tässä keskustelussa kuulleet hyviä esimerkkejä siitä, milaista tuhoa esimerkiksi sudet saavat aikaan. Susien tunkeutuminen liian lähelle ihmisten elinpiiriä on ollut iso ongelma myös kotimaakunnassani Pohjois-Pohjanmaalla. Tätä todellisuutta voi olla hankala Helsingistä käsin ymmärtää, vaikka toki muistelen, että täälläkin viime keväänä susi nähtiin.

Oli erittäin hyvä, että keskustalaisen maa- ja metsätalousministeri Jari Lepän johdolla saatiin valmisteltua asetus suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseksi tämän vuoden alusta. Toivon mukaan se saadaan täytäntöön mahdollisimman pian, sillä asetuksen toteuttaminen keskeytyi oikeusprosessin vuoksi. On täysin kestäväntöntä, että sudet vaarantavat maaseudulla ihmisten elämän, vaikeuttavat maatalouden harjoittamista ja esimerkiksi hankaloittavat vakavasti lasten kulkemista kouluun. Maamme susikanta arviomme mukaan on suurin 100 vuoteen.

Arvoisa puhemies! Kiitän edustaja Kettusta tästä tärkeästä lakialoitteesta. Perustellusti hän on saanut sille laajan tuen. Allekirjoittajina on kansanedustajia kaikkiaan yhdeksästä eduskuntaryhmästä. Lakimuutoksella varmistettaisiin, että erityisesti suurpetojen, kuten juuri suden tai ahman tai ilveksen, tullessa uhkaavasti ihmisten asuntojen pihaille ja muualle lähelle, kansalaisilla olisi selkeästi, selkeästi oikeus puolustaa itseään, perheenjäseniään ja kotieläimiään, kuten vaikkapa aitauksessa olevaa tuotantoeläintä tai pihassa kytkeettynä olevaa koiraa. Tämän tietysti tulisi olla itsestäänselvyys, ja tämä lakimuutos täytyy ilman muuta tehdä, jotta ihmiset voivat puolustaa itseään ja omia kotieläimiään.

Edustaja Kettusen esittämä lakimuutos varmistaisi myös, että muun riistaeläimen, kuten hirven metsästyksen aikana tapahtuvassa suurpedon yllättävässä hyökkäyksessä metsästyskoiran kimppuun metsästäjä saisi puolustaa omaa kotieläintään ilman tarpeetonta huolta seurauksista. Edustaja Kettusen lakialoite on erittäin hyvä, tärkeä, tarpeellinen ja kannatettava.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. Ja edustaja Mäkelä.

17.01 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Toisin kuin joissain puheenvuoroissa on väitetty, niin kyllä näitä susia on tainnut liikkua myös täällä pääkaupunkiseudulla. Ellen väärin muista, niin vähän aikaa sitten oli uutinen, että susi oli liikkunut Helsingin lähistöllä. Kuitenkin silloin poliisi melkein julisti ulkonaliikkumiskiellon, varoitti lähestymästä sutta, ja se oli poikkeustilanne. Kuitenkin ihmisten täytyy Kainuussa, Itä-Suomessa ja muualla nyt elää siinä kyseisessä poikkeustilanteessa aivan normaalitilanteessakin, eli kun susia liikkuu, niin ei siellä mitään poikkeustiloja julistella sen suden liikkumisen takia. Eli semmoinen epätasa-arvo tässä maassa vallitsee, ja Helsingissä ihmiset ajattelevat monesti, että näiden muiden ihmisten täytyy elää niiden susien kanssa ja heidän ei täydy.

No, vielä yhtenä yksityiskohtana: Minua hieman kummastuttaa tässä susikeskustelussa se, että tuntuu olevan useita totuuksia siitä, paljonko se kanta käytännössä tällä hetkellä on. On yksi totuus, mikä on susien suojelijoilla, luonnonsuojelijoilla, ja sitten on muita totuuksia susien määrästä. Eli on aika erikoista, miten keskustelua käydään vaihtelevilla faktoilla. Myös tuo olisi mielenkiintoista tietää, paljonko rajan yli liikkuvia susia käytännössä on ja millä tavalla se kanta sieltä rajan yli tullessa vahvistuu. Tosiasia on kuitenkin varmaan se, että idässä tuolla naapurin puolella ei paljon lupia kysellä niiden susien kaatamiseen, ne kaadetaan silloin, kun niitä tarvitsee kaataa, mutta ei se kanta sieltäkään ole kokonaan pois hävinnyt.

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

Mitä tähän lakialoitteeseen tulee, niin tämä toki koskee myös muita suurpetoja kuin sutta, mutta ilmeisesti sudet lajityypillisesti käyttäytyvät sillä tavalla, että aiheuttavat suurimman vaaran nimenomaan kotieläinten suhteen. Toivonkin tälle lakialoitteelle menestystä eduskunnan käsittelyssä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja vielä aloitteen ensimmäinen allekirjoittaja edustaja Kettunen.

17.03 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puheenjohtaja! Vielä kerran kiitoksia kaikista puheenvuoroista.

Edustaja Mäkelä nosti hyvän näkökulman, mikä on myös tullut aikaisemminkin esille keskustelussa, eli tämän Suomen susikannan. Kun tammikuussa tätä isoa keskustelua median kautta käytiin siitä, kuinka uhanalainen Suomen susi tällä hetkellä on, niin haluan tähän tuoda sen näkökulman, että — niin kuin edustaja Aittakumpu toi esille ja niin kuin on aikaisemminkin tuotu esille — meillä on suurin susikanta, susipopulaatio, sataan vuoteen. Ja kun nyt käydään keskustelua Suomen susista ja Venäjän susista, niin nehan ovat samaa susipopulaatiota. Se on vaan näin, että se valtakunnan raja nytten nämä sudet erottaa ja myös erottaa sen, onko se susi uhanalainen vai ei.

Mutta, puhemies, hieman tilastoja tuolta Karjalan tasavallan suunnalta. Siellähän susia saa kaataa ja saa poistaa, ja Venäjällä maksetaan ihan kaatorahaa 10 000 ruplaa elikkä noin 110 euroa. En ole tarkastanut, mikä on tämän hetken valuuttakurssi, mutta kuitenkin siinä on se mittasuhte. Tämän myötä sitten nämä kaadot tulevat tilastoihin, ja tuon tässä muutamien tilastotiedon esille. Vuonna 2015 Karjalan tasavallassa ammuttiin 105 sutta, ja vuonna 2018 siellä kaadettiin ja poistettiin 225 sutta. Se oli ennätys viiteenkymmeneen vuoteen, kun susien kaatoja on tilastoitu kuitenkin vuodesta 1960 lähtien. Vuonna 2019 siis 193 kappaletta susia pelkästään Karjalan tasavallassa on poistettu. Tämä kertoo kuitenkin siitä, että jos lähdetään ottamaan vaikka sellaista keskiarvoa, että joka vuosi Karjalan tasavallassa 150 sutta poistettaisiin, niin viidessä vuodessa tulee 750 sutta poistetuksi pelkästään sillä Karjalan tasavallan alueella.

Ja kun meillä Suomessa käydään keskustelua siitä, onko susi uhanalainen, niin jo näihin pohjatietoihin perustaen voi sanoa, että susi ei kuole sukupuuttoon, vaikka me voimme tässä valtakunnassa, tässä maassa, joka vuosi vaikka sen 18 kannanhoidollista suden kaatolupaa vuosittain ottaa, niin kuin nyt oli ansiokkaasti maa- ja metsätalousministeri Lepän toimesta ja asetuksella myönnetty. Olen edelleenkin pettynyt siitä, että hallinto-oikeus pisti nämä kyseiset kannanhoidolliset metsästysluvut toimeenpanokieltoon. Nyt jäämmekin tämän vuoden aikana odottelemaan oikeuden päätöstä siitä, mikä on lopputulema.

Puhemies! Kiitoksia vielä kerran. Tämä oli hyvä keskustelu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt se hyvä keskustelu on päättynyt.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 7. ja 8. asiakohdassa]

Pöytäkirja PTK 37/2022 vp

10. Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle: Finanssipolitiikan valvonnan raportti 2021

Kertomus K 22/2021 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 2/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 7.4.2022 pidettävään täysistuntoon.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtioneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävien jaosta

Hallituksen esitys HE 179/2021 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 3/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 7.4.2022 pidettävään täysistuntoon.

12. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 7.4.2022 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 17.07.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola